

NACRT

PRIJEDLOG ZAKONA O ZAŠTITI NOVČARSKIH INSTITUCIJA

Zagreb, lipanj 2014.

PRIJEDLOG ZAKONA O ZAŠTITI NOVČARSKIH INSTITUCIJA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Minimalni sigurnosni uvjeti zaštite osoba, novca i vrijednosti za pravne i fizičke osobe koje posluju gotovim novcem i vrijednostima propisani su Zakonom o minimalnim mjerama zaštite u poslovanju s gotovim novcem i vrijednostima („Narodne novine“ 173/03 i 150/05), koji je stupio na snagu 23. listopada 2003. godine. Primjena odredbi važećeg Zakona o minimalnim mjerama zaštite u poslovanju s gotovim novcem i vrijednostima rezultirala je određenim smanjenjem ukupnog broja kaznenih djela u objektima kategoriziranim tim Zakonom. Međutim, u pojedinim vrstama novčarskih institucija i nadalje se kontinuirano bilježi konstantan broj, pa i porast broja kaznenih djela.

Također, određeni gospodarski subjekti, od kojih su se pojedini pojavili na tržištu nakon stupanja na snagu Zakona o minimalnim mjerama zaštite u poslovanju s gotovim novcem i vrijednostima, a u kojima se dnevno bilježi više kaznenih djela, posebice razbojništava, kao što su zlatarnice, otkup plemenitih kovina i dr. dosad nisu bili obveznici primjene Zakona.

S ciljem smanjenja rizika te povećanja zaštite i razine sigurnosti pri obavljanju novčarskog poslovanja u objektima novčarskih institucija kao i pri distribuciji novca i vrijednosti, bilo je potrebno propisati vrste novčarskih institucija i za svaku vrstu odnosno za svaku novčarsku instituciju propisati odgovarajuće mjere zaštite te na taj način utjecati na smanjenje broja počinjenih kaznenih djela, prije svega razbojništava i krađa, ali i drugih oblika počinjenja kaznenih djela usmjerenih protiv osoba i imovine te time ujedno povećati osjećaj sigurnosti zaposlenika navedenih novčarskih institucija te građana, prije svega korisnika usluga navedenih novčarskih institucija.

S obzirom da bi se izmjenama i dopunama važećeg Zakona o minimalnim mjerama zaštite u poslovanju s gotovim novcem i vrijednostima samo djelomično postigao navedeni cilj, pristupilo se izradi novog zakona, radi uspostave odgovarajućih prostorno-tehničkih i organizacijskih mjera zaštite te mjera tehničke i tjelesne zaštite za svaku pojedinu novčarsku instituciju čime se smanjuje rizik poslovanja i povećava razina sigurnosti.

Sukladno navedenom, te s obzirom na to da se novim Zakonom propisuju optimalne, a ne više minimalne mjere zaštite, izmijenjen je i naziv propisa, u Zakon o zaštiti novčarskih institucija.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

III. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA, S OBRAZLOŽENJEM

PRIJEDLOG ZAKONA O ZAŠTITI NOVČARSKIH INSTITUCIJA

I. UVODNE ODREDBE

Članak 1.

(1) Svrha ovoga Zakona je smanjenje rizika i povećanje zaštite osoba u novčarskim institucijama, što se postiže njihovom neposrednom zaštitom ili posredno, zaštitom njihove imovine.

(2) Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se na prostore novčarskih institucija koji su dio štićenih objekata Ministarstva unutarnjih poslova (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), Ministarstva obrane, Ministarstva pravosuđa i drugih tijela državne uprave, a koji se štite policijskim, vojnim ili snagama pravosudne policije uz primjenu tehničke zaštite.

II. OSNOVNE ODREDBE

Članak 2.

Ovim Zakonom propisuju se:

1. mjere zaštite osoba i imovine u poslovnica novčarskih institucija,
2. mjere zaštite osoba i imovine pri korištenju uređaja za uplatu, isplatu i pohranu gotovog novca i vrijednosti,
3. mjere zaštite osoba i imovine prilikom distribucije gotovog novca i vrijednosti,
4. mjere zaštite tajnosti osobnih i drugih podataka u novčarskim institucijama,
5. nadzor nad provedbom Zakona.

Članak 3.

Pojedini pojmovi u ovom Zakonu imaju sljedeće značenje:

1. bankomat - elektromehanički uređaj na kojem ovlaštteni korisnici pomoću strojno čitljive platne kartice podižu gotov novac, obavljaju uplatu gotovog novca ili pristupaju drugim uslugama. Od bankomata se razlikuje elektronički terminal za isplatu dobitaka i razmjenu novca koji se koristi u poslovnica za igre na sreću;
2. blagajnički maksimum - iznos gotovog novca akumuliran na uplatno-isplatnom mjestu iznad kojega se novac pohranjuje u kasi, sefu, trezoru ili centralnom trezoru novčarske institucije. Blagajnički maksimum propisuje se internim aktom novčarske institucije;
3. centralni trezor - organizacijska jedinica koja u smislu prostorno-tehničkih i građevinskih zahtjeva mora zadovoljavati iste uvjete kao trezor, uz primjenu integralne zaštite unutar njegova perimetra;
4. diskretna blagajna - odvojena prostorija u poslovnici u koju se ulazi putem kontrole pristupa i u kojoj se sa strankama pojedinačno obavlja uplatno-isplatna transakcija gotovim novcem;
5. distribucija novca i vrijednosti - skup radnji koji uključuje poslove pripreme gotovog novca i vrijednosti za prijevoz ili prijenos, njihov utovar u sredstvo prijenosa/prijevoza, transport do odredišta te istovar i pohrana u zaštićeni prostor objekta krajnjeg odredišta. Prijevoz noću je prijevoz u vremenu od 22 – 06 sati;

6. dnevno/noćni trezor (DNT) - oblik samposlužne opreme koji je korisnicima na raspolaganju 24 sata, a namijenjen je polaganju i čuvanju gotovog novca i vrijednosti prije svega izvan radnog vremena poslovnice;
7. gotov novac - domaće i strane novčanice te domaći i strani kovani novac;
8. gotovinski centar - specijalizirana organizacijska jedinica za prihvata, pohranu i distribuciju većih količina gotovog novca ili vrijednosti;
9. imovina - gotov novac i vrijednosti te ostala vrijedna imovina koja se nalazi u poslovnicama novčarskih institucija (tehnička, informatička, telekomunikacijska, uredska oprema i drugo), kao i svi podaci u papirnatom ili elektroničkom obliku koji predstavljaju osobnu ili poslovnu tajnu, a čijim otuđenjem ili izlaganjem javnosti ili konkurenciji može nastupiti šteta za djelatnika, objekt ili korisnika u cjelini;
10. kasa - metalna kutija ili ormar s mehaničkim bravama za privremenu pohranu manjih iznosa novca i drugih vrijednosti, normativno neklasificiran;
11. ladica - dio uredskog namještaja ili blagajne odnosno samostalni objekt pričvršćen za dio uredskog namještaja koji se u pravilu nalazi u/na stolu, ladičnjacima, komodama i ormarima, oblika kliznog pretinca u koji se smješta dnevni manipulativni novac korišten pri uplatno-isplatnim transakcijama;
12. neprobojne protubalističke pregrade - građevne konstrukcije koje se sastoje od pregrada izrađenih od ispitanih protubalističkih materijala (protubalističkog stakla ili materijala sličnih staklu, nosive i pregradne konstrukcije od čelika ili materijala sličnih čeliku ili zidanih pregrada koji moraju biti od pune opeke ožbukane cementnom žbukom, betona, kamena i drugih građevinskih materijala debljine najmanje 12 cm) i protuprovalnih vrata odgovarajuće klase otpornosti na provala koja imaju i dodatnu plošnu protubalističku zaštitu;
13. novčarske institucije - pravne osobe i obrti u čijim poslovnim prostorima su gotov novac i vrijednosti osnovni predmet rada ili kojima je osnovna djelatnost poslovanje s gotovim novcem i vrijednostima ili koji u obavljanju svoje osnovne djelatnosti koriste veće iznose gotova novca i vrijednosti;
14. objekt - građevina u kojoj se nalazi poslovnica novčarske institucije;
15. osobe - djelatnici novčarskih institucija, klijenti, posjetioči, ugovorni partneri i vanjski suradnici novčarskih institucija;
16. osobni podaci - svaka informacija koja se odnosi na identificiranu fizičku osobu ili fizičku osobu koja se može identificirati;
17. pokretni poštanski ured - teretno furgonsko ili kombi vozilo tehnički prilagođeno za obavljanje poštanskih usluga i novčarskog poslovanja;
18. poštanski ured - prostorno-organizacijska jedinica u kojoj se pružaju poštanske usluge i obavlja novčarsko poslovanje, sukladno posebnim propisima o poštanskim uslugama;
19. poslovnica - samostalna poslovna jedinica novčarske institucije, u kojoj se posluje sa strankama gotovim novcem i vrijednostima i koja je predmet šticećenja tjelesnom i/ili tehničkom zaštitom;
20. protuprovalna vrata - masivna vrata visoke čvrstoće s jednostrukim ili višestrukim zaključavanjem, sigurnosnim i vezivnim vijcima, ispitana na otpore prema provali, normativno klasificirana;
21. registar-kasa - naprava s brojčanikom za novčani obračun i ladicom za pohranu, čuvanje i korištenje manipulativnog novca tijekom radnog vremena koji se nalazi na uplatno - isplatnom mjestu;
22. sef - specijalni metalni ormar ili kutija s mehaničkim ili elektroničkim otvaranjem za trajniju pohranu i čuvanje novca, vrijednosnih papira, poslovne i druge dokumentacije te ostalih dragocjenosti, normativno klasificiran;

23. sigurnosni depozitni spremnici – uređaji za pohranu i zaštitu novca i vrijednosti opremljeni mehaničkim, elektroničkim ili kombiniranim sustavima zaštite;
24. „skimming“ - ilegalno kopiranje magnetskih zapisa i zaštite s kreditnih kartica na bankomatima i drugim uređajima;
25. službeni podaci novčarske institucije – informacije i podaci o sigurnosti objekta pohranjeni na papirnatom ili informatičkom mediju s odgovarajućom oznakom tajnosti sukladno posebnim propisima, audio i video-zapisi sa sustava video-nadzora i drugi dokumenti čijom objavom ili zloporabom se ugrožava sigurnost osoba ili objekta;
26. suključarstvo - mogućnost otvaranja vrata isključivo putem istodobne uporabe dvaju ili više mehaničkih ključeva ili elektroničkih šifri;
27. sustav cijevne ili pneumatske pošte - zatvoreni transportni pneumatski sustav transfera prijenosnih kapsula kroz mrežu cijevi kojim se unutar poslovnice novac s uplatno-isplatnog mjesta dostavlja u centralni trezor, trezor ili čvrsti neprobojni (zidani ili protubalistički) prostor ili prostoriju, ili se iz navedenih prostora novac dostavlja na uplatno-isplatno mjesto radi isplate strankama;
28. teklić - radnik, prodavač ili druga ovlaštena osoba zadužena za distribuciju novca i vrijednosti temeljem sigurnosnih procedura;
29. tjelesna i tehnička zaštita - mjere zaštite čiji su uvjeti i načini obavljanja uređeni posebnim propisima o privatnoj zaštiti;
30. trezor - zidani ili montažni prostor unutar novčarske institucije u kojem se pohranjuje gotov novac i vrijednosti, izgrađen od čvrstog neprobojnog i protubalističkog materijala s ograničenom kontrolom pristupa, normativno klasificiran. Trezorom se ne smatra čvrsti neprobojni (zidani ili protubalistički) prostor ili prostorija s protuprovalnim ili drugim neprobojnim vratima, normativno neklasificiran i uz druge mjere zaštite prihvatljiv sa stajališta pohrane većih iznosa gotovog novca i vrijednosti. Pod pojmom druga neprobojna vrata podrazumijevaju se čvrsta i masivna vrata izrađena od teško probojnih materijala (metala, drveta i dr., koja ne smiju biti plastična ili izrađena od gips kartonskih ploča) sa jednostrukom ili dvostrukom cilindričnom bravom, normativno neklasificirana;
31. uplatno-isplatne transakcije - oblik poslovanja s gotovim novcem koji obuhvaća gotovinski platni promet uplatom gotovog novca na uplatno-isplatnim mjestima novčarskih institucija putem pologa ili plaćanja putem općih i posebnih uplatnica te isplate gotovog novca strankama putem čekova, štednih knjižica i drugih odgovarajućih uplatno-isplatnih dokumenata te kartica svih vrsta kojima se zamjenjuje gotovinsko poslovanje;
32. uplatno-isplatno mjesto - svako radno mjesto u poslovnici ili ugovornom ili pokretnom uredu na kojem se obavlja poslovanje gotovim novcem i vrijednostima u radu sa strankama, odnosno obavljaju uplatno-isplatne transakcije;
33. vrijednosti - plemenite kovine i sve vrste kovanica i predmeta izrađenih od plemenitih kovina, drago kamenje, kartice svih vrsta kojima se zamjenjuje gotovinsko poslovanje, mjenice i ostali vrijednosni papiri svih vrsta, pošiljke s označenom vrijednosti, srećke i telefonski bonovi.

Članak 4.

Zaštita novčarskih institucija ostvaruje se primjenom odgovarajućih prostorno-tehničkih i organizacijskih mjera te primjenom mjera tjelesne i tehničke zaštite.

III. VRSTE NOVČARSKIH INSTITUCIJA

Članak 5.

(1) Novčarske institucije koje su obveznici primjene ovoga Zakona su:

1. Hrvatska narodna banka
2. Hrvatski novčarski zavod
3. Financijska agencija (FINA) s pripadajućim dnevno - noćnim trezorima
4. banke i štedne banke s pripadajućim internim i eksternim bankomatima, dnevno - noćnim trezorima i sigurnosnim depozitnim spremnicima te interni i eksterni bankomati drugih pravnih osoba
5. stambene štedionice
6. poštanski uredi
7. poslovnice Hrvatske lutrije
8. mjenjačnice i mjenjačka mjesta
9. kladionice
10. kreditne unije
11. automat - klubovi
12. zlatarnice, srebrnarnice, filigranske radnje, poslovnice za otkup plemenitih kovina i dragocjenosti te pravne osobe i obrti za preradu plemenitih kovina
13. kasina
14. pravne osobe i obrti koje obavljaju novčarsko poslovanje putem uplatno-isplatnih transakcija gotovim novcem.

(2) Odredbe ovoga Zakona primjenjuju se na centralne objekte novčarskih institucija te njihove podružnice, poslovnice, ispostave i druga ugovorna uplatno-isplatna i prodajna mjesta u kojima se obavlja poslovanje s gotovim novcem i vrijednostima (u daljnjem tekstu - poslovnice), uređaje za uplatu, isplatu i pohranu gotovog novca i vrijednosti, kao i u postupku distribucije gotovog novca i vrijednosti.

(3) Ukoliko novčarska institucija obavlja novčarsko poslovanje u poslovnim prostorima druge novčarske institucije, svaka od njih mora uspostaviti propisane uvjete zaštite sukladno odredbama članka 7. ovoga Zakona.

(4) Ukoliko jedna vrsta novčarske institucije obavlja djelatnost druge vrste novčarske institucije, a čija djelatnost je po prirodi poslovanja raznorodna, obvezno se mora štititi kumulativnom primjenom mjera zaštite za obje vrste novčarskih institucija.

(5) Novčarska institucija odgovorna je za provedbu propisanih mjera zaštite uređaja (bankomata, dnevno-noćnih trezora i drugih uređaja) koje za potrebe novčarskog poslovanja koristi putem najma, leasinga ili na drugi način, a nije njihov vlasnik.

IV. MJERE ZAŠTITE NOVČARSKIH INSTITUCIJA

Članak 6.

(1) Prije uspostave mjera tehničke i tjelesne zaštite, novčarske institucije moraju provesti prostorno-tehničke i organizacijske mjere zaštite u svojim poslovnicama.

(2) Pod prostorno-tehničkim mjerama zaštite podrazumijevaju se opći minimalni uvjeti kojima se definira odgovarajuće uređenje i opremljenost poslovnice u svrhu omogućavanja nesmetanog i sigurnog kretanja i boravka stranaka i zaposlenog osoblja te nesmetano poslovanje pri manipulaciji i distribuciji gotovog novca i vrijednosti.

(3) Organizacijske mjere zaštite odnose se na ukupnost mjera usmjerenih na prevenciju i sprječavanje kaznenih djela u poslovnicama novčarskih institucija koje provode djelatnici novčarske institucije, a propisuju se sigurnosnim planom zaštite i sigurnosnim procedurama novčarske institucije.

(4) Svaka novčarska institucija za provedbu prostorno-tehničkih i organizacijskih mjera te mjera tjelesne, tehničke i druge zaštite u poslovnicama mora općim aktom imenovati osobu zaduženu za provedbu mjera zaštite u poslovnici sukladno propisanim sigurnosnim procedurama.

Članak 7.

Novčarske institucije obavezno se štite primjenom slijedećih mjera zaštite:

1. Objekti Hrvatske narodne banke:

- primjenom protuprepadnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma,
- primjenom protuprovalnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma i spajanjem na unutarnje sirene i vanjske sirene s bljeskalicama,
- neprekidnim sustavom video-nadzora unutar i izvan objekta s pohranom video-zapisa u digitalnom obliku,
- primjenom sustava kontrole pristupa u prostorije i prostore s posebnom namjenom, sukladno propisanim sigurnosnim procedurama,
- pohranom novca i vrijednosti u centralne trezore ili trezore s vremenskom odgodom otvaranja ili suključarstvom, koji se štite i sustavima protuprovalne i protuprepadne zaštite te sustavom video-nadzora s pohranom video-zapisa,
- tjelesnom zaštitom.

2. Centralni objekt Hrvatskog novčarskog zavoda štiti se primjenom mjera propisanih u točki 1. ovoga članka koji se odnosi na objekte Hrvatske narodne banke, a prodajna mjesta Hrvatskog novčarskog zavoda štite se:

- primjenom protuprepadnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma,
- primjenom protuprovalnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma i spajanjem na unutarnje sirene i vanjske sirene s bljeskalicama,
- neprekidnim sustavom video-nadzora unutar objekta s pohranom video-zapisa u digitalnom obliku,

- pohranom vrijednosti koje su izložene kao prodajni artikli u poslovnica u čvrste prostore (ladice, ormari, vitrine i sl.) sa staklenim elementima te mehaničkim otvaranjem pomoću ključeva,
- pohranom dnevnog manipulativnog novca u ladice s mehaničkim ili elektroničkim otvaranjem ili kase s mehaničkim ili elektroničkim otvaranjem,
- pohranom gotovog novca s uplatno-isplatnih mjesta iznad blagajničkog maksimuma u kase s mehaničkim otvaranjem.

3. Poslovnice Financijske agencije (FINA-e) štite se:

- primjenom protuprepadnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma,
- primjenom protuprovalnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma i spajanjem na unutarnje sirene i vanjske sirene s bljeskalicama,
- neprekidnim sustavom video-nadzora unutar i izvan objekta s pohranom video-zapisa u digitalnom obliku,
- primjenom sustava kontrole pristupa u prostorije i prostore s posebnom namjenom, sukladno propisanim sigurnosnim procedurama,
- pohranom dnevnog manipulativnog novca u ladice s vremenskom odgodom otvaranja ili kase s vremenskom odgodom otvaranja,
- pohranom novca s uplatno-isplatnih mjesta iznad blagajničkog maksimuma propisanog sigurnosnim procedurama u:
 - centralne trezore ili
 - trezore ili
 - čvrste neprobojne (zidane ili protubalističke) prostore ili prostorije s protuprovalnim ili drugim neprobojnim vratima u sefove s mehaničkim otvaranjem ili sefove s vremenskom odgodom otvaranja ili
 - sefove, ukoliko se nalaze izvan centralnih trezora, trezora ili čvrstih neprobojnih (zidanih ili protubalističkih) prostora ili prostorija s protuprovalnim ili drugim neprobojnim vratima, koje imaju vremensku odgodu otvaranja;
 - prostori iz alineja 1. do 3. ovoga podstavka štite se sustavima protuprovalne i protuprepadne zaštite te sustavom video-nadzora s pohranom video-zapisa. Pristup trezoru i centralnom trezoru mora biti osiguran kontrolom pristupa, a pristup centralnom trezoru dodatno i mehaničkom zaštitom pretprostora čeličnim vratima sa ili bez rešetki.
- dnevno - noćni trezori FINA-e štite se protuprovalnim sustavom koji registrira i dojavljuje nasilni pokušaj ulaza u prostor sefa trezora na centralni dojavni sustav zaštitarske tvrtke te obaveznim neprekidnim video-nadzorom koji pokriva vanjski korisnički dio trezora, s pohranom video-zapisa. Konstrukcija depozitnog sefa za dnevno - noćne trezore mora imati EN 1143-2 europski certifikat za protuprovalnost,

- tjelesnom zaštitom, pri čemu u poslovnica FINA-e u kojima se novčarsko poslovanje obavlja na 10 i više aktivnih uplatno-isplatnih mjesta s najmanje dva zaštitara u smjeni.
4. Poslovnice banaka i štednih banaka s pripadajućim internim i eksternim bankomatima, dnevno - noćnim trezorima i sigurnosnim depozitnim spremnicima te interni i eksterni bankomati drugih pravnih osoba štite se:
- primjenom protuprepadnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma,
 - primjenom protuprovalnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma i spajanjem na unutarnje sirene i vanjske sirene s bljeskalicama,
 - neprekidnim sustavom video-nadzora unutar i izvan objekta s pohranom video-zapisa u digitalnom obliku,
 - primjenom sustava kontrole pristupa u prostorije i prostore s posebnom namjenom, sukladno propisanim sigurnosnim procedurama,
 - pohranom dnevnog manipulativnog novca u ladice s vremenskom odgodom otvaranja ili kase s vremenskom odgodom otvaranja,
 - pohranom gotovog novca s uplatno-isplatnih mjesta iznad blagajničkog maksimuma propisanog sigurnosnim procedurama u:
 - centralne trezore ili
 - trezore ili
 - čvrste neprobojne (zidane ili protubalističke) prostore ili prostorije s protuprovalnim ili drugim neprobojnim vratima u sefove s mehaničkim otvaranjem ili sefove s vremenskom odgodom otvaranja ili
 - sefove koji imaju vremensku odgodu otvaranja, ukoliko se nalaze izvan centralnih trezora, trezora ili čvrstih neprobojnih (zidanih ili protubalističkih) prostora ili prostorija s protuprovalnim ili drugim neprobojnim vratima.
 - prostori iz alineja 1. do 3. ovoga podstavka štite se sustavima protuprovalne i protuprepadne zaštite te sustavom video-nadzora s pohranom video-zapisa. Pristup trezoru i centralnom trezoru mora biti osiguran kontrolom pristupa, a pristup centralnom trezoru dodatno i mehaničkom zaštitom pretprostora čeličnim vratima sa ili bez rešetki.
 - tjelesnom zaštitom, pri čemu u poslovnica poslovnih banaka u kojima se novčarsko poslovanje obavlja na 10 i više aktivnih uplatno-isplatnih mjesta s najmanje dva zaštitara u smjeni.
 - uplatno-isplatna mjesta na kojima se posluje tzv. „drive-in“ načinom odnosno na kojima je omogućeno strankama obaviti novčarsko poslovanje iz vozila, moraju imati neprobojnu protubalističku pregradu, tehničku izvedbu koja omogućava glasovnu komunikaciju te pokretnu transfer ladicu za provedbu transakcija sa strankama,

- interni bankomati štite se protuprovalnim sustavom koji detektira otvaranje vrata, a svaki nasilni pokušaj ulaza u prostor sefa bankomata dojavljuje na centralni dojavni sustav zaštitarske tvrtke i putem zvučnog alarma te neprekidnim video-nadzorom s pohranom video-zapisa kojim se pokriva i korisnički i pozadinski dio bankomata,
- eksterni bankomati štite se protuprovalnim sustavom koji svaki nasilni pokušaj ulaza u prostor sefa bankomata dojavljuje na centralni dojavni sustav zaštitarske tvrtke i putem zvučnog alarma, a iznimno neprekidnim video-nadzorom koji pokriva korisnički dio bankomata s pohranom video-zapisa za bankomate nad kojima je počinjeno kazneno djelo provale, pokušaja provale ili skimminga. Pohrana video-zapisa s eksternih bankomata može biti na snimaču unutar bankomata ili u prostoriji za bankomat u zaštićenom protusabotažnom metalnom kućištu odgovarajuće klase protuprovalnosti s dojavom neovlaštenog pristupa snimaču ili se video signal može odaslati na izdvojenu lokaciju na kojoj se snima,
- interni i eksterni bankomati moraju imati neprekidni nadzor komunikacijske veze bankomata s dojavnim centrom, a sefovi bankomata moraju imati EN 1143-1 europski certifikat za protuprovalnost,
- dnevno - noćni trezori banaka štite se protuprovalnim sustavom koji registrira i dojavljuje nasilni pokušaj ulaza u trezor na centralni dojavni sustav zaštitarske tvrtke te obaveznim neprekidnim video-nadzorom koji pokriva vanjski korisnički dio trezora, s pohranom video-zapisa. Konstrukcija depozitnog sefa za dnevno - noćne trezore mora imati EN 1143-2 europski certifikat za protuprovalnost,
- sigurnosni depozitni spremnici u koje se pohranjuje novac i vrijednosti štite se kombiniranom zaštitom (minimalno protuprovalni sustav s dojavom na centralni dojavni sustav zaštitarske tvrtke ili zvučnim alarmom te mehanička zaštita putem učvršćenja spremnika za čvrstu podlogu i načinom otvaranja vrata putem elektromehaničkih brava sa šiframa ili suključarstvom).

5. Stambene štedionice štite se:

- primjenom protuprepadnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma,
- primjenom protuprovalnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma i spajanjem na unutarnje sirene ili vanjske sirene s bljeskalicama,
- neprekidnim sustavom video-nadzora unutar i izvan objekta s pohranom video-zapisa u digitalnom obliku,
- pohranom dnevnog manipulativnog novca u ladice s mehaničkim ili elektroničkim otvaranjem ili kase s mehaničkim ili elektroničkim otvaranjem.

6. Poštanski uredi:

6.1. Mali poštanski uredi koji imaju do tri uplatno - isplatna mjesta i/ili prosječni dnevni promet na godišnjoj razini do 30.000,00 kuna, štite se:

- primjenom protuprepadnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma,
- primjenom protuprovalnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma i spajanjem na unutarnje sirene ili vanjske sirene s bljeskalicama,
- neprekidnim sustavom video-nadzora unutar i izvan objekta s pohranom video-zapisa u digitalnom obliku,
- pohranom dnevnog manipulativnog novca u ladice s mehaničkim ili elektroničkim otvaranjem odnosno kase s mehaničkim ili elektroničkim otvaranjem.

6.2. Srednji poštanski uredi koji imaju od četiri do deset uplatno-isplatnih mjesta i/ili prosječni dnevni promet na godišnjoj razini od 30.000,01 do 150.000,00 kuna, štite se:

- primjenom protuprepadnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma,
- primjenom protuprovalnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma i spajanjem na unutarnje sirene i vanjske sirene s bljeskalicama,
- neprekidnim sustavom video-nadzora unutar i izvan objekta s pohranom video-zapisa u digitalnom obliku,
- pohranom dnevnog manipulativnog novca u ladice s vremenskom odgodom otvaranja odnosno kase s vremenskom odgodom otvaranja.

6.3. Veliki poštanski uredi koji imaju više od deset uplatno-isplatnih mjesta i/ili prosječni dnevni promet na godišnjoj razini veći od 150.000,00 kuna, štite se:

- primjenom protuprepadnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma,
- primjenom protuprovalnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma i spajanjem na unutarnje sirene i vanjske sirene s bljeskalicama,
- neprekidnim sustavom video-nadzora unutar i izvan objekta s pohranom video-zapisa u digitalnom obliku,
- pohranom dnevnog manipulativnog novca u ladice s vremenskom odgodom otvaranja odnosno kase s vremenskom odgodom otvaranja,
- tjelesnom zaštitom.

6.4. Pokretni poštanski uredi štite se:

- sustavom video-nadzora unutar objekta koji se sastoji od minimalno dvije video-kamere odgovarajućih karakteristika i funkcionalnosti za vozila, s pohranom video-zapisa u digitalnom obliku,
- primjenom protuprovalnog i protuprepadnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma,
- pohranom dnevnog manipulativnog novca u ladice s vremenskom odgodom otvaranja odnosno kase s vremenskom odgodom otvaranja,
- ugradnjom GPS sustava za praćenje vozila.

7. Poslovnice Hrvatske lutrije štite se:

- primjenom protuprepadnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma,
- primjenom protuprovalnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma i spajanjem na unutarnje sirene ili vanjske sirene s bljeskalicama,
- neprekidnim sustavom video-nadzora unutar i izvan objekta s pohranom video-zapisa u digitalnom obliku,
- pregradnjom radnog prostora zaposlenika neprobojnim protubalističkim pregradama od prostora za stranke s načinom otvaranja ulaznih vrata poslovnice iz zaštićenog uplatno-isplatnog prostora putem električne brave,
- pohranom dnevnog manipulativnog novca u ladice s mehaničkim ili elektroničkim otvaranjem odnosno kase s mehaničkim ili elektroničkim otvaranjem.

8. Mjenjačnice i mjenjačka mjesta:

8.1. Mjenjačnice koje posluju kao samostalni objekti i kao osnovnu djelatnost obavljaju mjenjačke poslove štite se:

- primjenom protuprepadnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma,
- primjenom protuprovalnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma i spajanjem na vanjske sirene s bljeskalicama,
- neprekidnim sustavom video-nadzora unutar i izvan objekta s pohranom video-zapisa u digitalnom obliku,
- pregradnjom radnog prostora zaposlenika neprobojnim protubalističkim pregradama od prostora za stranke,

- pohranom dnevnog manipulativnog novca u ladice s mehaničkim ili elektroničkim otvaranjem odnosno kase s mehaničkim ili elektroničkim otvaranjem.

8.2. Mjenjačka mjesta na kojima se osim mjenjačkih obavljaju i drugi poslovi, a nalaze se u sklopu drugih ugovornih poslovnih subjekata, štite se:

- primjenom protuprepadnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma,
- primjenom protuprovalnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma i spajanjem na unutarnje sirene i vanjske sirene s bljeskalicama,
- neprekidnim sustavom video-nadzora unutar i izvan objekta s pohranom video-zapisa u digitalnom obliku,
- pohranom dnevnog manipulativnog novca u ladice s vremenskom odgodom otvaranja odnosno kase s vremenskom odgodom otvaranja.

9. Kladionice se štite:

- primjenom protuprepadnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma,
- primjenom protuprovalnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma i spajanjem na unutarnje sirene ili vanjske sirene s bljeskalicama,
- neprekidnim sustavom video-nadzora unutar i izvan objekta s pohranom video-zapisa u digitalnom obliku,
- pregradnjom radnog prostora zaposlenika neprobojnim protubalističkim pregradama od prostora za stranke te ulaznim vratima poslovnice iz zaštićenog uplatno-isplata prostora s otvaranjem putem električne brave,
- pohranom dnevnog manipulativnog novca u ladice s mehaničkim ili elektroničkim otvaranjem odnosno kase s mehaničkim ili elektroničkim otvaranjem.

10. Kreditne unije štite se:

- primjenom protuprovalnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma i spajanjem na unutarnje sirene ili vanjske sirene s bljeskalicama,
- neprekidnim sustavom video-nadzora unutar objekta s pohranom video-zapisa u digitalnom obliku,
- pohranom novca u ladice s mehaničkim ili elektroničkim otvaranjem odnosno kase s mehaničkim ili elektroničkim otvaranjem.

11. Automat - klubovi štite se:

- primjenom protuprepadnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma,
- primjenom protuprovalnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma i spajanjem na unutarnje sirene i vanjske sirene s bljeskalicama,
- neprekidnim sustavom video-nadzora unutar i izvan objekta s pohranom video-zapisa u digitalnom obliku,
- pohranom dnevnog manipulativnog novca u ladice s mehaničkim ili elektroničkim otvaranjem odnosno kase s mehaničkim ili elektroničkim otvaranjem,
- tjelesnom zaštitom.

12. Zlatarnice, srebrnarnice, filigranske radnje, poslovnice za otkup plemenitih kovina i dragocjenosti te objekti pravnih osoba i obrta za preradu plemenitih kovina štite se:

- primjenom protuprepadnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma,
- primjenom protuprovalnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma i spajanjem na unutarnje sirene i vanjske sirene s bljeskalicama,
- neprekidnim sustavom video-nadzora unutar i izvan objekta s pohranom video-zapisa u digitalnom obliku,
- pohranom novca i vrijednosti s uplatno-isplatnih mjesta iznad blagajničkog maksimuma propisanog sigurnosnim procedurama u:
 - čvrste neprobojne (zidane ili protubalističke) prostore ili prostorije s protuprovalnim ili drugim neprobojnim vratima u sefove s mehaničkim otvaranjem ili sefove s vremenskom odgodom otvaranja ili
 - sefove, ukoliko se nalaze izvan čvrstih neprobojnih (zidanih ili protubalističkih) prostora ili prostorija s protuprovalnim ili drugim neprobojnim vratima, koja imaju vremensku odgodu otvaranja,
- pohranom vrijednosti koje su izložene kao prodajni artikli u poslovnicama u čvrste prostore (ladice, ormare, vitrine i sl.) sa staklenim elementima koji čvrstoćom zadovoljavaju uvjete na protuprovalnost (laminirano – „antivandal“) ili protubalističkih karakteristika te mehaničkim otvaranjem pomoću ključeva ili drugim načinom otvaranja koji zahtjeva autorizaciju ovlaštene osobe.

13. Kasina se štite sukladno odredbama posebnog propisa kojim se uređuju prostorni i tehnički uvjeti za priređivanje igara na sreću u kasinima, na automatima i uplatnim mjestima kladionica.

14. Objekti pravnih osoba i obrta koji obavljaju novčarsko poslovanje putem uplatno-isplatnih transakcija gotovim novcem štite se osnovnim mjerama zaštite:

- primjenom protuprepadnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma,
- primjenom protuprovalnog sustava s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma i spajanjem na vanjske sirene s bljeskalicama,
- neprekidnim sustavom video-nadzora unutar i izvan objekta s pohranom video-zapisa u digitalnom obliku,
- pohranom dnevnog manipulativnog novca u ladice s mehaničkim otvaranjem odnosno kase s mehaničkim otvaranjem,
- pohranom novca i vrijednosti s uplatno-isplatnih mjesta iznad blagajničkog maksimuma propisanog sigurnosnim procedurama u sefove s vremenskom odgodom otvaranja.

Tehnička zaštita

Članak 8.

(1) Uređaji za obradu, snimanje i pohranu snimljenog materijala kojima se štite novčarske institucije moraju biti minimalno one rezolucije koja će omogućiti detekciju, prepoznavanje i identifikaciju osoba uštićenom prostoru, a kamere kojima se pokrivaju ulazi/izlazi u/iz poslovnice, uplatno-isplatna mjesta, prostor diskretne blagajne i primopredaje novca pri distribuciji te prostor u i ispred centralnog trezora, trezora i čvrstog neprobojnog (zidanog ili protubalističkog) prostora ili prostorije s protuprovalnim ili drugim neprobojnim vratima u kojem se nalazi kasa ili sef, moraju biti minimalno one rezolucije koja će omogućiti identifikaciju osoba. Kamere koje imaju funkciju identifikacije moraju imati horizontalnu rezoluciju od minimalno 330 piksela po metru.

(2) Svi uređaji sustava video-nadzora moraju imati dnevno/noćni način rada korištenjem kamera u boji i snimača visoke rezolucije, a unutarnje kamere koje pokrivaju ulaz u poslovnicu moraju imati široki dinamički opseg radi kompenzacije pozadinskog svjetla.

(3) Svaka poslovnica novčarske institucije u jednoj od prostorija mora imati minimalno jedan ispravan monitor za dnevni pregled stanja video-nadzora.

(4) Tehničke karakteristike i zahtjevi za uređaje i sustave tehničke zaštite propisuju se posebnim propisom kojim se uređuju uvjeti i način provedbe tehničke zaštite.

(5) Sve unutarnje i vanjske kamere moraju biti postavljene tako da optimalno pokrivaju unutarnji prostor i vanjski perimetar štijećenog objekta, svojim smještajem, visinom i položajem osiguravaju odgovarajući kut snimanja (preferirajući pogled kamera na lica stranaka i osoba u poslovnici), moraju biti ispravne i funkcionalne, a u vidnom polju kamera ne smiju se nalaziti nikakve prepreke koje bi onemogućavale funkcionalnost sustava.

(6) Brzina snimanja video zapisa mora biti minimalno 2fps po kameri, a minimalna rezolucija snimanja po kameri za funkciju identifikacije mora biti najmanje 4CIF, odnosno u skladu s rezolucijom kamere. Snimač mora biti zaštićen od sabotaze i otuđenja na način da bude smješten u štijećenom prostoru (kontrolnoj sobi ili čvrstom spremištu pod ključem ili na što nedostupnijem mjestu u poslovnici ili u izdvojenoj prostoriji) ili pohranjen u ormar ili

posebni spremnik s mehaničkim zaključavanjem ili u odgovarajuće kućište učvršćeno za čvrstu površinu poda, zida ili drugog nepokretnog objekta.

Članak 9.

(1) Novčarske institucije moraju za svaku poslovnicu sigurnosnim procedurama propisati obvezu dnevne provjere ugrađenih sustava tehničke zaštite za koje je takva provjera tehnički provediva (ispravnost i funkcionalnost kamera i monitora, kontrola zatvaranja vrata šticećenih prostora, sporednih ulaza/izlaza i kasa/sefova, protuprovalni sustav pri ulasku/izlasku iz objekta, dojava tehničkim službama u slučaju kvara i dr.) i provoditi je.

(2) O provedbi provjere iz stavka 1. ovoga članka vodi se evidencija.

Članak 10.

(1) Manipulativni novac na uplatno-isplatnim mjestima u poslovnicama novčarskih institucija mora biti smješten u ladice, kase, registar-kase, sefove ili spremnike druge vrste, koji su zaštićeni od neovlaštenog otvaranja putem numeričkih brava, brava s vremenskom odgodom otvaranja ili mehaničkih brava. Navedene ladice, kase, registar-kase, sefovi ili spremnici moraju biti učvršćeni za radni stol djelatnika ili drugu pogodnu čvrstu površinu.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, manipulativni novac u poslovnicama novčarskih institucija čija uplatno-isplatna mjesta se štite neprobojnim pregradama, može se pohraniti u odgovarajuće spremnike, kase, sefove ili pretince ili na drugi pogodan način uz uvjet da je pohranjen izvan vidokruga stranaka.

Članak 11.

(1) Po doseg u blagajničkog maksimuma, novac sa uplatno-isplatnih mjesta mora se pohraniti u trezoru ili centralnom trezoru ili u sefu koji se nalaze unutar čvrstog neprobojnog (zidanog ili protubalističkog) prostora ili prostorije, s protuprovalnim ili drugim neprobojnim vratima te se tako pohranjen i zaštićen smatra gotovim novcem položenim u poslovnu banku, sukladno odredbama posebnih propisa kojima se uređuje postupak fiskalizacije u prometu gotovinom.

(2) Sef iz stavka 1. ovoga članka, ukoliko svojom težinom ne ostvaruje uvjet neotuđivosti, mora se mehanički pričvrstiti za podlogu ili smjestiti u ormar ili drugo spremište s mehaničkim zaključavanjem te imati mehanički ili numerički način otvaranja ili otvaranje s vremenskom odgodom. Sefovi koje koriste novčarske institucije iz članka 5. stavka 1. točke 1. do 5. i točke 12. moraju imati obavezno ugrađene i javljače neovlaštenog otvaranja vrata i javljače šuma. Navedene javljače moraju imati sefovi i drugih novčarskih institucija iz članka 5. ovoga Zakona ukoliko se u njima tijekom dnevnog prometa ili izvan radnog vremena nalazi iznos novca i vrijednosti veći od 150.000,00 kuna.

(3) U slučaju nemogućnosti smještaja u posebnu prostoriju, sef mora biti sakriven od pogleda stranaka.

(4) Trezori se moraju štititi protuprovalnim vratima s mehaničkim zaključavanjem ili suključarstvom, ugradnjom minimalno jedne unutarnje kamere i jedne kamere izvan trezorskog prostora usmjerene na ulaz u trezor, protuprovalnom i protuprepadnom zaštitom

(minimalno jedan javljač pokreta i jedan protuprepadni javljač - tipka, šina, bežični ili javljač druge vrste) te kontrolom pristupa.

(5) Centralni trezori i gotovinski centri štite se na način propisan u stavku 4. ovoga članka, uz obaveznu tjelesnu zaštitu tijekom radnog vremena centralnog trezora i gotovinskog centra odnosno tijekom radnog vremena poslovnice u kojoj su smješteni. Sef koji se nalazi u centralnom trezoru, trezoru i čvrstom neprobojnom (zidanom ili protubalističkom) prostoru ili prostoriji mora biti štićen na način propisan stavkom 2. ovoga članka.

(6) Čvrsti neprobojni (zidani ili protubalistički) prostori ili prostorije moraju biti zaštićeni protuprovalnim vratima ili vratima visoke razine čvrstoće s mehaničkim ili elektroničkim otvaranjem te moraju imati minimalno jednu unutarnju kameru usmjerenu na ulaz u prostor ili prostoriju i ugrađenu protuprovalnu zaštitu koja se sastoji od minimalno jednog javljača pokreta unutar prostora ili prostorije.

(7) Protuprovalna vrata koja se ugrađuju u poslovnice novčarskih institucija moraju imati minimalnu razinu protuprovalnosti klase WK2 prema EN 1627, kase s vremenskim odmakom otvaranja prema EN 14450, sefovi minimalnog stupnja protuprovalne otpornosti klase I prema EN 1143-1 za novčarske institucije iz članka 5. stavka 1. točke od 1. do 5., odnosno 0 prema EN 1143-1 za novčarske institucije iz članka 5. stavka 1. točke 6. do 14., a brave minimalno prema EN 1300 klase A.

Članak 12.

(1) Protuprovalna i protuprepadna zaštita s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma spaja se na centralni dojavni sustav zaštitarske tvrtke ili unutarnje čuvarske službe s odobrenjem za privatnu zaštitu radi pružanja intervencije po dojavnom signalu, ili/i na unutarnje ili/i vanjske sirene s bljeskalicama.

(2) Protuprovalni prostorni javljači moraju biti smješteni na način da pokrivaju ulazna i sporedna vrata, prozore i ulaze u prostorije, sve otvore kroz koje je moguć ulaz/izlaz iz poslovnice, a na vrata i druge odgovarajuće pozicije centralnih trezora, trezora, sefova, kasa, bankomata i drugih uplatno-isplatnih uređaja ugrađuju se magnetski javljači te javljači šuma.

(3) U poslovnicama novčarskih institucija koje imaju radno vrijeme od 0 – 24 sata protuprovalna zaštita prostornim javljačima nije obavezna te se uspostavlja prema potrebi u pojedine posebno štićene prostorije, ukoliko nije uspostavljen sustav kontrole pristupa.

(4) Protuprepadni javljači moraju biti smješteni na svim uplatno-isplatnim mjestima, kod voditelja poslovnice, prostorijama u kojima se priprema novac za distribuciju, trezorima i centralnim trezorima te na mjestu zaštitara odnosno zaduženi od strane svih djelatnika poslovnice koji obavljaju novčarsko poslovanje ukoliko se radi o bežičnim javljačima.

Članak 13.

(1) Svaka poslovnica novčarske institucije dužna je za neprekidno nesmetano funkcioniranje sustava tehničke zaštite osigurati rezervno napajanje električnom energijom putem UPS uređaja ili rezervnih baterija ili na drugi način u trajanju od najmanje 30 minuta.

(2) Poslovnice te svi uređaji za uplatu, isplatu i pohranu gotovog novca i vrijednosti dužni su imati neprekidnu nadziranu zaštićenu komunikaciju s dojavnim centrima intervencije, a u

slučaju nenadzirane komunikacije ili prekida komunikacije potrebno je osigurati pričuveni fizički odvojeni komunikacijski kanal, koji može biti i GSM/GPRS komunikator.

Članak 14.

(1) Protubalistička pregrada mora se sastojati od neprobojnog stakla ili proizvoda od neprobojnih materijala sličnih staklu, nosive i pregradne neprobojne konstrukcije te vrata (otpornost na metak praga nije potrebno ispitivati) koja moraju zadovoljavati standarde protuprovalnosti i protubalističke otpornosti. Protubalističke zaštitne pregrade i vrata moraju zadovoljavati minimalne uvjete otpornosti na propucavanje razine FB2/BR2, pri čemu neprobojno staklo ili materijal sličan staklu koji štiti osobe koje rade na uplatno-isplatnim mjestima ne smije imati povratnih krhotina (oznaka „NS“). Za neprobojna stakla koja su postavljena prije stupanja na snagu ovoga Zakona i imaju oznaku „S“, mora se uspostaviti dodatna zaštita neprobojnog stakla koja će zaštititi osobe koje rade na uplatno – isplatnim mjestima postavljanjem jedne ili više protuprovalnih nerasprskavajućih folija na strani okrenutoj djelatnicima.

(2) Vanjske stijene samostojećih montažnih objekata u kojima se obavlja novčarsko poslovanje moraju biti izvedene u minimalnoj razini protubalističke zaštite FB4/BR4, a ulazna vrata moraju biti protuprovalna minimalne klase protuprovalnosti WK4. Vrata i njihov način ugradnje ne mogu imati razinu protubalističke zaštite nižu od stijene u koju su ugrađena, uključujući i spoj vrata i podne konstrukcije.

(3) Svi ugrađeni protubalistički elementi moraju biti u skladu s važećim popisom hrvatskih normi, međunarodnih normi, specijaliziranih normi i prihvaćenih pravila struke.

Članak 15.

(1) Novčarska institucija dužna je osigurati da se ugradnja svih elemenata i sustava tehničke zaštite - protuprovalnih i protuprepadnih sustava, sustava video-nadzora, sustava kontrole ulaza/izlaza i kretanja, protubalističke pregrade i drugih ugrađenih elemenata i sustava u poslovnici te na uređajima za uplatu/isplatu i pohranu novca i pri distribuciji gotova novca i vrijednosti, provede sukladno posebnim propisima koji uređuju djelatnost tehničke zaštite kao i normama iz Popisa navedenog u članku 14. stavku 3. ovoga Zakona i popisa koji donosi ministar unutarnjih poslova (u daljnjem tekstu: ministar) sukladno članku 45. stavku 1. ovoga Zakona, a nakon ugradnje imati u posjedu dokumentaciju koja sadrži podatke o ugradnji (certifikati, potvrde i zapisnici, izvješća o ispitivanju ugrađenog materijala za propisanu razinu balističke zaštite protubalističke pregrade i dr.).

(2) Kao dokaz usklađenosti ugrađenih materijala, elemenata, uređaja i sustava s navedenim normama i sukladnosti proizvoda priznat će se izvješća o ispitivanju i druge potvrde dobivene od ovlaštenih pravnih osoba za potvrđivanje sukladnosti prema odgovarajućim normama proizvoda ili posebnim pravilnicima u Republici Hrvatskoj, odnosno istovrsnih pravnih osoba iz članica EU.

(3) Dokumenti iz stavka 2. ovoga članka moraju biti prevedeni na hrvatski jezik od strane ovlaštenog sudskog tumača te u privitku sadržavati dokumentirani dokaz o akreditaciji matične države za normativno područje navedeno u popisu iz članka 14. stavka 3. ovoga Zakona.

Članak 16.

(1) Tehnička dokumentacija iz članka 15., članka 19. stavka 2., točaka 4., 10. i 11., članka 29. stavka 2., članka 31. stavka 1. i 2., članka 32. do 34. ovoga Zakona, mora sadržavati:

- izvješća o ispitivanju s detaljnim obrazloženjem postupka, brojem i datumom ispitivanja i pozivanjem na propisanu normu i potvrde o sukladnosti s rokom valjanosti potvrde. Potvrda o sukladnosti protubalističkih stakala mora biti u skladu s hrvatskom normom HRN EN 14449;
- naziv i sjedište pravne osobe ili obrtnika koji je vlasnik laboratorija za ispitivanje te ime i prezime odgovorne osobe;
- naziv i sjedište pravne osobe ili obrtnika te ime i prezime fizičke osobe koja je obavila ispitivanje;
- naziv i sjedište pravne ili fizičke osobe u čije ime je ispitivanje obavljeno (proizvođač stakla, čelika i dr.);
- zaključak koji potvrđuje ispravnost postupka ispitivanja te oznaku razine balističke i otpornosti druge vrste;
- za protubalističke pregrade poveznicu s ugrađenim staklom i ostalim elementima koja podrazumijeva da se na staklu mora nalaziti neizbrisiva identifikacijska oznaka, serijski broj ispitivanja ili druga oznaka prema kojoj se može ustanoviti povezanost i sljedivost oznake i dokumentacije koju isporučuje proizvođač ili izvođač. Ista identifikacijska oznaka, sadržaja opisanog kao i za staklo, mora biti istaknuta i na vidnom mjestu pregradnih stijena i vrata, a oznaka o klasi protuprovalnosti vrata na njihovom dovratku;
- za uređaje i sustave elektrokemijske zaštite izvješća o ispitivanju s pozivom na normu kojom se ispituju svi sigurnosni parametri (elektro-ispitivanja, ispitivanja na mehanički, termički i drugi prodor u spremnik ili uređaj, te ispitivanje na postotak oštećenja novčanica);
- za uređaje i sustave mehaničke i elektroničke zaštite u spremnicima za prijenos vrijednosti izvješća o ispitivanju s pozivom na normu kojom se ispituju svi sigurnosni parametri (elektro-ispitivanja, ispitivanja na mehanički, termički i drugi prodor u spremnik ili uređaj i dr.);
- izjavu izvođača o sukladnosti koja podrazumijeva da je proizvod ugrađen ili sagrađen prema uputama proizvođača i u skladu sa projektnom dokumentacijom.

(2) Svi uređaji i oprema koji se koriste u zaštiti osoba i novca u poslovanju gotovim novcem i vrijednostima moraju odgovarati hrvatskim normama. U nedostatku hrvatskih normi uređaji i oprema koji se koriste u zaštiti osoba i novca u poslovanju gotovim novcem i vrijednostima moraju odgovarati europskim normama (EN), a ukoliko ne postoje europske, moraju odgovarati međunarodnim normama (IEC, ISO), odnosno drugim specijaliziranim normama i prihvaćenim pravilima struke.

(3) Svaka poslovnica novčarske institucije obvezna je istaknuti obavijest o zaštiti poslovnice sustavima tehničke zaštite i to: video-nadzora te kasa, sefova ili trezora s vremenskim otvaranjem na način da se u unutrašnjosti poslovnice kao i na glavnom ulazu za stranke na vidnom mjestu istaknu oznake šticećenja poslovnice u dimenzijama, oblicima i bojama koje omogućavaju njihovo jasno uočavanje.

Tjelesna zaštita

Članak 17.

(1) Tjelesna zaštita novčarskih institucija provodi se sukladno propisima koji uređuju područje privatne zaštite, a provode je zaštitari. Zaštitari tijekom radnog vremena u poslovnicama novčarskih institucija ne smiju biti zaduženi poslovima koji remete obavljanje poslova zaštite osoba i imovine.

(2) Novčarska institucija može, u okvirima propisa koji uređuju područje privatne zaštite, zatražiti dodatne uvjete specijaliziranosti, stručnosti, psihofizičke spreme i opremljenosti zaštitara koji će obavljati poslove tjelesne zaštite u objektima novčarskih institucija ili pri obavljanju poslova distribucije gotovog novca i vrijednosti.

(3) Zaštitari koji obavljaju poslove tjelesne zaštite pri distribuciji gotovog novca i vrijednosti prijevozom i prijenosom moraju navedene poslove, osim propisima koji uređuju djelatnost privatne zaštite, posebice uputom koju sastavlja zaštitarska tvrtka, a koja sadrži mjere i radnje potrebne za sigurno obavljanje navedenih poslova utvrđene posebnim propisom koji uređuje područje obavljanja poslova osiguranja i pratnje novca i vrijednosti, obavljati i sukladno sigurnosnim procedurama novčarske institucije.

Članak 18.

(1) Zaštitar koji obavlja poslove tjelesne zaštite u objektima novčarskih institucija, na svom radnom mjestu mora biti smješten na poziciji koja mu omogućava pregled najvećeg dijela unutarnjeg prostora poslovnice i vanjskog perimetra, pratiti događanja u i izvan objekta vizualno i putem prikaza s kamera u poslovnici te provjeravati stanje ispravnosti i funkcionalnosti sustava, na način kako je propisano sigurnosnim procedurama.

(2) Zaštitar koji obavlja poslove tjelesne zaštite u novčarskoj instituciji ne smije napuštati perimetar štićenog objekta tijekom radnog vremena, osim izuzetno u okolnostima neposredne životne opasnosti.

(3) Zaštitar u poslovnici novčarske institucije mora, osim osnovnih uvjeta i ovlasti propisanih propisima koji uređuju djelatnost privatne zaštite, biti budan i koncentriran na posao koji obavlja, ne smije biti pod utjecajem alkohola i drugih opijata, te se mora sa strankama i zaposlenicima ophoditi na uljudan način.

(4) Provjeru oružja zaštitar mora obavljati u sigurnoj prostoriji novčarske institucije, sukladno posebnom propisu kojim se uređuje obavljanje poslova tjelesne zaštite. Sigurna prostorija je svaka prostorija poslovnice u kojoj prilikom provjere oružja nema drugih osoba.

V. IZDAVANJE SUGLASNOSTI NA ALTERNATIVNE MJERE ZAŠTITE

Članak 19.

(1) Novčarske institucije mogu za svoje poslovnice, kao i za uređaje za uplatu, isplatu i pohranu gotovog novca i vrijednosti, podnošenjem zahtjeva Ministarstvu zatražiti izuzeće od primjene nekih od mjera propisanih u članku 7. ovoga Zakona i uspostavu alternativnih mjera

zaštite, pri čemu će Ministarstvo uzimati u obzir zasebne ili kombinirane uvjete navedene u stavku 2. ovoga članka.

(2) Zahtjev se može podnijeti za:

1. poslovnice koje se nalaze u sklopu graničnih i carinskih prijelaza te zračnim, riječnim i pomorskim lukama ukoliko u tim objektima i prostorima postoji neprekidna 24-satna zaštita policije ili zaštitara;
2. poslovnice koje se nalaze u neposrednoj blizini policijske postaje iz koje je omogućen nesmetan pogled na objekt poslovnice ili u slučaju učestalih obilazaka policije tijekom radnog vremena poslovnice novčarskih institucija;
3. poslovnice koje se nalaze u većim trgovačkim centrima i drugim poslovnim objektima u kojima su prethodno uspostavljeni sustavi protuprepadne i protuprovalne zaštite, sustav video-nadzora kojim se nadzire unutrašnjost i ulaz u poslovnicu te pohrana novca u kase s vremenskom odgodom otvaranja ili kase s mehaničkim otvaranjem i zaštitom od otuđenja ili ako je u objektu uspostavljena 24-satna tjelesna zaštita;
4. poslovnice koje imaju ugrađen sustav kontrole ulaza/izlaza u/iz poslovnice putem specijalnih fiksnih ili okretnih „interlocking“ ulaznih vrata s protubalističkim oklopljenim staklom ili materijalom sličnim staklu minimalne razine otpornosti na propucavanje protubalističke razine zaštite FB2/BR2, opremljene video-nadzorom unutrašnjosti prostora s mogućnošću automatskog ili manualnog blokiranja vrata od strane zaposlenika poslovnice te prethodno uspostavljene sustave protuprepadne i protuprovalne zaštite i sustav video-nadzora kojim se nadzire unutrašnjost i ulaz u poslovnicu, dok su staklene površine objekta (prozori, staklene stijene i sl.), u mjeri koja je procijenjena na osnovi prosudbe ugroženosti, zaštićene protuprovalnim nerasprskavajućim folijama ili mehaničkom zaštitom (rešetke) te opremljene kasama s vremenskom odgodom otvaranja na uplatno-isplatnim mjestima ili umjesto kasa s vremenskom odgodom imaju kase ili ladice s mehaničkim otvaranjem i uspostavljenu zaštitu novca putem sustava dimne novčanice;
5. poslovnice koje imaju uspostavljene sustave transporta novca u poslovnici putem cijevne ili pneumatske pošte, uz odgovarajuće mjere tehničke zaštite;
6. poslovnice koje imaju prethodno uspostavljene sustave protuprepadne i protuprovalne zaštite, sustav video-nadzora kojim se nadzire unutrašnjost i ulaz u poslovnicu, pregrađen radni prostor čvrstim pregradama od metala ili drugog čvrstog materijala i višeslojnog stakla ili drugog materijala sličnog staklu te protuprovalnim ili drugim čvrstim vratima, ali bez odgovarajuće tehničke dokumentacije koja dokazuje razinu protubalističke i protuprovalne otpornosti materijala, s pohranom novca u kase s mehaničkim ili elektroničkim otvaranjem i uspostavom zaključavanja/otključavanja ulaznih vrata iz zaštićenog prostora putem električnih brava;
7. poslovnice u kojima je uspostavljen efikasan i funkcionalan sustav elektrokemijske zaštite novčanica, uz odgovarajuće mjere tehničke zaštite;
8. bankomate i druge uplatno-isplatne uređaje u kojima su novčanice zaštićene elektrokemijskim sustavom zaštite s vidno istaknutom oznakom o uništenju i obojenju novca pri pokušaju nasilne provale u uređaj;

9. ugovorne poštanske urede i ostala ugovorna uplatno-isplatna mjesta drugih novčarskih institucija na kojima je uspostavljen sustav video-nadzora s pohranom video-zapisa u trajanju od najmanje 168 sati u rezoluciji identifikacije osoba (koji se sastoji od najmanje jedne unutarnje kamere koja pokriva uplatno isplatno mjesto u poslovnici te vanjske kamere koja funkcionalno pokriva ulaz u poslovnicu ili pročelje poslovnice), metalna kasa za pohranu novca s vremenskom odgodom otvaranja ili otvaranja putem numeričke šifre te mobilni ili fiksni telefonski uređaj za dojavu policiji u slučaju počinjenja kaznenog djela;
10. poslovnice u kojima je uspostavljeno uplatno-isplatno mjesto zaštićeno neprobojnom protubalističkom pregradom minimalne razine FB2/BR2 „NS“ ili „S“ s protuprovalnom nerasprskavajućom folijom, uz poslovanje putem ladice za transfer novca na primopredajnom pultu s odgovarajućom dokumentacijom koja dokazuje neprobojnost i protuprovalnost, a u prostor poslovnice se može ući uspostavom zaključavanja/otključavanja ulaznih vrata iz zaštićenog prostora putem električne brave;
11. automat klubove koji su prije stupanja na snagu ovoga Zakona zaštitili uplatno-isplatno mjesto protubalističkim elementima zaštite s odgovarajućom dokumentacijom koja dokazuje neprobojnost i protuprovalnost pregrada uz prethodno uspostavljene sustave protuprovalne i protuprepadne zaštite i video-nadzora s unutarnjom i minimalno jednom vanjskom kamerom kojom se pokriva ulaz u poslovnicu, dodatnom ugradnjom video-portafona za kontrolu osoba koje ulaze u poslovnicu uz primjenu električnog zvona te pohranom dnevnog manipulativnog novca u ladice s vremenskom odgodom otvaranja, kase s vremenskom odgodom otvaranja ili korištenjem elektroničkih terminala za isplatu dobitaka i razmjenu novca koji moraju imati protuprovalni sustav zaštite integriran u protuprovalni sustav poslovnice, imati odgovarajuću mehaničku zaštitu te biti pokriveni video nadzorom;
12. poslovnice i kiosci Hrvatske lutrije i kladionica u kojima do dana podnošenja zahtjeva nije počinjeno kazneno djelo razbojništva ili krađe, a koje su uspostavile protuprovalni i protuprepadni sustav s centraliziranom dojavom na ovlaštenu zaštitarsku tvrtku ili vlastitu unutarnju čuvarsku službu, sustav video-nadzora visoke kvalitete koji se sastoji od unutarnjih i vanjskih kamera i odgovarajuće zaštićenog snimača te odgovarajuće zaštićene metalne kase s elektronskim ili mehaničkim otvaranjem, a ulaz/izlaz u/iz poslovnice je omogućen putem električne brave, odnosno ukoliko su vrata kioska zaključana tijekom radnog vremena;
13. ostale objekte, za koje će se opravdanost primjene alternativnih mjera utvrđivati u pojedinačnim slučajevima u slijedećim okolnostima:
 - uvođenjem novih ili drugačijih uređaja, metoda i tehnologija zaštite kojima će se na jednostavniji, prikladniji ili primjenjiviji način postići jednaka ili viša razina sigurnosti od osnovnih mjera propisanih člankom 7. ovoga Zakona za pojedinačne novčarske institucije,
 - promjenom ili uspostavom drugačijih prostorno-tehničkih i organizacijskih uvjeta poslovanja čime se mijenja ili prestaje potreba za nekim od osnovnih mjera propisanih člankom 7. ovoga Zakona za pojedinačne novčarske institucije, a istovremeno se osigurava prihvatljiva razina zaštite,

- uvođenjem novih oblika, metoda i tehnologija poslovanja novčarskih institucija čime se mijenja razina rizika i utječe na čimbenike sigurnosti.

(3) Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka temelji se na izrađenoj snimci postojećeg stanja poslovnice s analizom problema, prosudbi ugroženosti, elaboratu sigurnosti, projektnom zadatku i izvedbenom projektu koji zajedno čine projektnu dokumentaciju. Projektnu dokumentaciju izrađuju pravne i fizičke osobe koje imaju odobrenje za obavljanje djelatnosti privatne zaštite izdano od strane Ministarstva.

Članak 20.

(1) Ministarstvo daje mišljenje o zahtjevu za izdavanje suglasnosti na alternativne mjere zaštite na temelju dokumentacije iz članka 19. stavka 3. ovoga Zakona. U slučaju nepotpunog zahtjeva, Ministarstvo će zaključkom zatražiti dopunu, a ukoliko dostavljena dokumentacija ne dokazuje opravdanost primjene alternativnih mjera, Ministarstvo će rješenjem odbiti zahtjev.

(2) Na temelju pozitivnog mišljenja, novčarska institucija dužna je uspostaviti alternativne mjere zaštite u roku od 30 dana od dana zaprimanja mišljenja. Ukoliko alternativne mjere zaštite neće biti uspostavljene u navedenom roku, Ministarstvo će rješenjem odbiti zahtjev.

(3) Protiv rješenja iz stavka 1. i 2. ovoga članka ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Članak 21.

(1) Novčarska institucija dužna je izvijestiti Ministarstvo o ugradnji sustava predloženih izvedbenim projektom u roku od 3 dana od ugradnje radi provedbe inspekcijskog nadzora i utvrđivanja odgovarajućih mjera zaštite.

(2) Ministarstvo izdaje suglasnost na alternativne mjere zaštite po uspostavi svih mjera izvedbenog projekta, o čemu se donosi rješenje, a novčarska institucija dužna je za navedenu poslovnicu dostaviti projekt izvedenog stanja sustava tehničke zaštite u roku od 30 dana od dana zaprimanja suglasnosti.

(3) Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Članak 22.

(1) Ukoliko nakon izdavanja suglasnosti iz članka 21. stavka 2. ovoga Zakona u poslovnici ili na uređaju za uplatu, isplatu i pohranu gotovog novca i vrijednosti bude počinjeno kazneno djelo razbojništva, pokušaja razbojništva, razbojničke krađe, krađe ili pokušaja krađe te drugi oblik teškog kaznenog djela usmjerenog prema osobama i imovini kojim će se prouzročiti šteta po psihofizičko zdravlje zaposlenika ili stranaka ili materijalna šteta bilo kojeg obujma, Ministarstvo može novčarskoj instituciji rješenjem naložiti razmjerno povećanje mjera zaštite.

(2) Suglasnosti kojima se potvrđuje prihvatljiva razina sigurnosti izdane do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, ostaju na snazi. U slučaju počinjenja nekog od kaznenih djela iz stavka 1. ovoga članka, Ministarstvo će ukinuti predmetnu suglasnost i novčarskoj instituciji

rješenjem naložiti razmjerno povećanje mjera zaštite ili uspostavu mjera sukladno odredbama članka 7. ovoga Zakona.

Članak 23.

Tijekom razdoblja u kojem novčarska institucija, sukladno pozitivnom mišljenju Ministarstva, uspostavlja alternativne mjere zaštite u poslovnici, odnosno tijekom razdoblja u kojem je slijedom provedbe inspekcijskog nadzora Ministarstvo rješenjem naložilo otklanjanje mjera, sukladno odredbi članka 40. stavka 3. ovoga Zakona, novčarska institucija je dužna u poslovnici uspostaviti privremenu tjelesnu zaštitu tijekom radnog vremena te poslovnice.

Članak 24.

Poslovnica ili uređaj za uplatu, isplatu i pohranu gotovog novca i vrijednosti novčarske institucije na koje se primjenjuju odredbe ovoga Zakona o obvezi primjene mjera zaštite ne može obavljati novčarsko poslovanje dok se ne uspostave odgovarajuće mjere zaštite propisane ovim Zakonom.

Članak 25.

Svaka novčarska institucija iz članka 5. ovoga Zakona mora u odgovarajućem sudskom ili obrtnom registru imati upisan oblik poslovanja s gotovim novcem i vrijednostima, sukladno posebnim propisima o trgovačkim društvima odnosno propisima koji uređuju uvjete i način poslovanja obrtnika.

Sigurnosni plan zaštite i sigurnosne procedure

Članak 26.

(1) Novčarske institucije dužne su donijeti sigurnosni plan zaštite (opći akt) te sigurnosne procedure za svaku poslovnicu i eksterne uređaje za uplatu/isplatu i pohranu gotovog novca, kojima će propisati:

1. prostorno-tehničke mjere zaštite
2. organizacijske mjere zaštite
3. mjere tehničke zaštite
4. mjere tjelesne zaštite.

(2) Prostorno-tehničke i organizacijske mjere zaštite definiraju se:

- organizacijom prostora na način da se za novčarsko poslovanje i poslovanje s vrijednostima odabere optimalan broj i raspored prostorija, utvrdi visina rizika u ovisnosti o visini novca i vrijednosti koje se u pojedinoj prostoriji nalaze te uspostavi odgovarajući način manipulacije, pripreme i pohrane novca i vrijednosti, sukladno sigurnosnim procedurama rada,
- imenovanjem odgovarajuće osobe koja je zadužena za mjere zaštite u novčarskoj instituciji,
- propisivanjem dužnosti i obveza osobe zadužene za provedbu mjera zaštite kao i svakog zaposlenika koji obavlja poslove s gotovim novcem i vrijednostima pri svakodnevnom redovnom poslovanju novčarske institucije te pri možebitnim izvanrednim situacijama,

- propisivanjem organizacije dolaska i odlaska djelatnika i zaštitara, mjesta i procedure ulaza/izlaza stranaka, kretanja osoblja i stranaka u prostoru te u pojedinim novčarskim institucijama i kontrole osoba koje ulaze u poslovnicu,
- propisivanjem načina korištenja sustava tehničke zaštite u objektu za svakog zaposlenika te zaštitara u redovnim i izvanrednim okolnostima,
- propisivanjem organizacije osoba i sigurnih putova novca pri obavljanju distribucije novca i vrijednosti te njihove primopredaje,
- propisivanjem procedura pri opsluživanju bankomata i drugih uređaja za uplatu/isplatu i pohranu gotovog novca,
- propisivanjem obveze objave uspostave sustava tehničke zaštite u poslovnici koja mora biti postavljena na vidnom mjestu u i izvan poslovnice (naljepnica i sl.),
- programom edukacije zaposlenika za postupke pri manipulaciji novcem, korištenju sustava tehničke zaštite i ponašanju u slučajevima izvanrednih okolnosti koji se mora provesti najmanje jednom godišnje uz provjeru i procjenu osposobljenosti zaposlenika.

(3) Mjere tehničke zaštite definiraju se:

- propisivanjem oblika i kvantitete tehničke zaštite,
- propisivanjem potreba za održavanjem, popravcima, doradom i zamjenom uređaja i sustava,
- propisivanjem odgovarajuće pohrane i čuvanja tehničke dokumentacije,
- propisivanjem odgovarajuće pohrane i čuvanja video-zapisa.

(4) Mjere tjelesne zaštite definiraju se:

- propisivanjem broja i smještaja zaštitara u poslovnici,
- propisivanjem procedure obavljanja poslova tjelesne zaštite u poslovnici,
- propisivanjem ovlasti i odgovornosti zaštitara u poslovnici,
- propisivanjem vođenja, pohrane i čuvanja evidencija,
- propisivanjem načina pohrane oružja i streljiva, njihove provjere i primopredaje.

Članak 27.

(1) Sigurnosni plan zaštite mora se uzeti u obzir pri izradi prosudbi ugroženosti, sigurnosnih elaborata i projektnih zadataka objekata novčarskih institucija koje izrađuju ovlaštene zaštitarske tvrtke ili obrti za tehničku zaštitu, a na temelju kojih se izrađuju sigurnosne procedure svake poslovnice.

(2) Sigurnosne planove zaštite i sigurnosne procedure svake pojedine poslovnice mogu izrađivati i ovlaštene zaštitarske tvrtke ili obrti za tehničku zaštitu, na zahtjev korisnika.

(3) Plan zaštite i procjena ugroženosti za objekte Hrvatske narodne banke donosi se temeljem posebnih propisa.

Članak 28.

Na temelju uvida u postojeću tehničku dokumentaciju, sigurnosni plan zaštite i sigurnosne procedure kojima se definiraju uvjeti zaštite, Ministarstvo može, tijekom provedbe upravnog postupka iz članka 19. stavka 1. ovoga Zakona, provedbe inspekcijskih nadzora novčarskih institucija te u slučaju počinjenja kaznenih djela u poslovnici i na uređajima za uplatu, isplatu i pohranu gotovog novca i vrijednosti, kao i u postupku distribucije novca i vrijednosti, u

slučaju da nije osigurana potrebna razina sigurnosti, rješenjem naložiti razmjerno povećanje, dopunu ili izmjenu postojećih mjera zaštite radi povećanja sigurnosti u poslovanju gotovim novcem i vrijednostima.

VI. MJERE ZAŠTITE PRILIKOM DISTRIBUCIJE NOVCA I VRIJEDNOSTI

Prijevoz

Članak 29.

(1) Zaštitu gotovog novca i vrijednosti pri distribuciji prijevozom novčarske institucije provode putem trgovačkog društva s odobrenjem za djelatnost privatne zaštite ili vlastite unutarnje čuvarske službe, koji imaju posebno odobrenje za obavljanje poslova osiguranja i pratile novca i vrijednosti sukladno posebnom propisu. Unošenje i iznošenje pošiljaka u/iz vozila su faze u procesu distribucije prijevozom i ne smatraju se prijenosom novca i vrijednosti.

(2) Zaštita gotovog novca - novčanica pri prijevozu provodi se na način da se novčanice smještaju u specijalne sigurnosne spremnike s elektrokemijskom zaštitom čijom aktivacijom se trajno označavaju i uništavaju novčanice. Sigurnosni spremnici prevoze se u teretnom odjeljku specijalnog vozila (u daljnjem tekstu: vozilo), koje mora zadovoljavati sigurnosne uvjete:

1. vozilo mora imati oklopljenu kabinu u kojoj je smještena posada, minimalne razine protubalističke zaštite FB3/BR3 „NS“ ili može biti cjelovito oklopljeno pri čemu kabina mora imati minimalnu razinu protubalističke zaštite FB3/BR3 „NS“, a ostali dijelovi vozila mogu biti manje razine protubalističke zaštite,

2. razina protubalističke zaštite stakla i drugih materijala u vozilu dokazuje se na način propisan člancima 14. do 16. ovoga Zakona za protubalističke elemente ugrađene u objekte novčarskih institucija,

3. vozilo mora imati minimalno dva prostorno odvojena odjeljka - kabinu, odnosno prostor za posadu, i teretni prostor,

4. vozilo mora imati ugrađenu protuprovalnu zaštitu radi sprječavanja otuđenja. Ugradnja mora biti izvedena sukladno propisima kojima se uređuju uvjeti i način provedbe tehničke zaštite,

5. na vanjskom dijelu vozila mora biti jasno i vidno istaknuta oznaka da se pošiljka u prijevozu štiti sustavom elektrokemijske zaštite, sukladno posebnom propisu kojim se uređuje obavljanje poslova osiguranja i pratile novca i vrijednosti,

6. vozilo mora biti opremljeno GPS sustavom za satelitsko praćenje kretanja vozila te sustavima javne i interne komunikacije. Sustav javne komunikacije sastoji se od dva prijenosna telefonska uređaja koje osobno zadužuje svaki član posade vozila koja služe za dojavu policiji, dojavnom centru i drugim službama, te interne komunikacije koja se sastoji od dva prijenosna radio uređaja unutar sustava telekomunikacija za vlastite potrebe prvenstveno za komunikaciju između članova posade,

7. vozilo mora imati najmanje dva vatrogasna aparata, smještena u kabini i teretnom prostoru u skladu s propisima kojima se uređuje područje zaštite od požara.

8. u teretnom prostoru vozila mora biti smješten manji metalni sef za pohranu oružja za korištenje u iznimnim okolnostima (prekogranična distribucija i dr.), koji mora zadovoljavati normu EN 1143-1.

Članak 30.

(1) Zaštitu gotovog novca i vrijednosti pri distribuciji prijevozom vozilom iz članka 29. stavka 2. ovoga Zakona obavlja posada vozila koju čine zaštitar – vozač, zaštitar – pratitelj i teklić manipulant koji unosi/iznosi pošiljku u/iz vozila. Oba zaštitara moraju biti opremljena propisanim kratkim vatrenim oružjem, a zaštitari i teklić prilikom obavljanja navedenih poslova moraju nositi neprobojne prsluke minimalne razine zaštite VPAM klase 5 NIJ IIIA ili ekvivalentnog standarda.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, prijevoz gotovog novca - novčanica u iznosu do 400.000,00 kuna, odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu, može obavljati zaštitar opremljen vatrenim oružjem i neprobojnim prslukom minimalne razine zaštite VPAM klase 5 NIJ IIIA ili ekvivalentnog standarda, ili vozač koji ne mora biti zaštitar i to neoklopljenim vozilima unutarnje čuvarske službe novčarske institucije, uz primjenu sustava elektrokemijske zaštite. Gotov novac - novčanice u iznosu od 400.000,00 do 800.000,00 kuna, odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu, može se prevoziti u neoklopljenim vozilima unutarnje čuvarske službe novčarske institucije za potrebe te institucije uz primjenu sustava elektrokemijske zaštite te osiguranu pratnju minimalno jednog zaštitara opremljenog vatrenim oružjem i neprobojnim prslukom minimalne razine zaštite VPAM klase 5 NIJ IIIA ili ekvivalentnog standarda.

(3) Ostali uvjeti obavljanja poslova osiguranja i pratnje pri distribuciji novca i vrijednosti prijevozom propisuju se posebnim propisima koji uređuju područje osiguranja i pratnje novca i vrijednosti.

(4) Primjena zaštite pri distribuciji iz članka 29. i stavka 1. ovoga članka obvezna je za iznose novčanica veće od 800.000,00 kuna, odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu.

Članak 31.

(1) Prijevoz gotovog novca - kovanica može se obavljati neobilježenim osobnim, teretnim ili furgon vozilima uz pratnju od minimalno dva zaštitara u građanskoj odjeći i bez nošenja vatrenog oružja. Prijevoz gotovog novca - kovanica može se obavljati i vozilom s oklopljenom kabinom minimalne razine protubalističke zaštite FB3/BR3 „NS“ koje na vanjskoj strani vozila ima istaknutu oznaku koja upućuje da se radi o prijevozu isključivo kovanica, s najmanje dva zaštitara opremljena vatrenim oružjem i neprobojnim prslucima minimalne razine zaštite VPAM klase 5 NIJ IIIA ili ekvivalentnog standarda.

(2) Prijevoz vrijednosti mora se obavljati specijalnim oklopljenim vozilom minimalne razine protubalističke zaštite FB3/BR3 „NS“ uz pratnju od najmanje dva zaštitara opremljena vatrenim oružjem i neprobojnim prslucima minimalne razine zaštite VPAM klase 5 NIJ IIIA ili ekvivalentnog standarda.

(3) Primjena zaštite pri distribuciji iz stavaka 1. i 2. ovoga članka obavezna je za iznose kovanica i vrijednosti veće od 800.000,00 kuna odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu. Manje količine kovanica i vrijednosti koje se moraju dostaviti zajedno s novčanicama mogu se prevoziti u teretnom prostoru vozila iz članka 29. stavka 2. i članka 30. stavka 2. ovoga Zakona, unutar posebno odvojenih vrećica ili paketa ili mogu biti smješteni u zasebne spremnike s mehaničkim otvaranjem.

Prijenos

Članak 32.

(1) Zaštita gotovog novca - novčanica pri distribuciji prijenosom mora se osigurati smještajem novčanica u specijalne sigurnosne spremnike s elektrokemijskom zaštitom čijom aktivacijom se trajno označavaju i uništavaju novčanice. Sigurnosne spremnike nosi teklić, a zaštitu pruža najmanje jedan zaštitar. Teklić i zaštitar prilikom prijenosa moraju biti opremljeni neprobojnim prslukom minimalne razine zaštite VPAM klase 5 NIJ IIIA ili ekvivalentnog standarda, a zaštitar i vatrenim oružjem.

(2) Primjena zaštite propisana stavkom 1. ovoga članka obavezna je za iznose gotovog novca - novčanica u iznosu do 800.000,00 kuna odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu po pošiljci.

(3) Iznimno od stavka 1. i 2. ovoga članka, prijenos gotovog novca - novčanica u iznosu od 20.000,01 do 150.000,00 kuna odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu, može obavljati poštari ili teklić uz obaveznu primjenu sustava s elektrokemijskom zaštitom čijom aktivacijom se trajno označavaju i uništavaju novčanice.

Članak 33.

(1) Prijenos vrijednosti, izuzev kovanica, u iznosu od 150.000,00 do 800.000,00 kuna odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu po pošiljci, može obavljati teklić novčarske institucije uz pratnju zaštitara uz obaveznu primjenu spremnika sa elektroničkim ili mehaničkim otvaranjem te sustava za zvučnu dojavu prepada. Teklić i zaštitar prilikom prijenosa moraju biti opremljeni neprobojnim prslukom minimalne razine zaštite VPAM klase 5 NIJ IIIA ili ekvivalentnog standarda, a zaštitar i vatrenim oružjem.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, prijenos vrijednosti u iznosu od 20.000,01 do 150.000,00 kuna odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu, može obavljati poštari ili teklić uz obaveznu primjenu spremnika sa elektroničkim ili mehaničkim otvaranjem te sustava za zvučnu dojavu prepada.

Članak 34.

(1) Svi sustavi elektrokemijske zaštite primijenjeni za zaštitu pri prijevozu i prijenosu gotovog novca - novčanica moraju imati odgovarajuće potvrde o ispitivanju i certifikate koji potvrđuju funkcionalnost sustava. Funkcionalnost sustava elektrokemijske zaštite je odgovarajuća ukoliko je aktivacijom obojeno ili kemijski ili termički oštećeno 100% novčanica, a postotak obojenosti ili oštećenosti svake novčanice iznosi minimalno 20%. Ukoliko su novčanice pohranjene unutar posebnih transportnih vrećica, vrećice moraju biti lako propusne za boju, kemikaliju ili termički utjecaj elektrokemijskog sustava zaštite.

(2) Svi spremnici za prijenos sa elektroničkim ili mehaničkim otvaranjem te sustavima za zvučnu dojavu prepada moraju imati odgovarajuće potvrde o ispitivanju i certifikate koji potvrđuju funkcionalnost sustava mehaničke i elektroničke zaštite.

Članak 35.

(1) Distribucija gotovog novca i vrijednosti koja se obavlja prijevozom i prijenosom sukladno odredbama članka 29. do 33. ovoga Zakona, mora se započeti i u pravilu obaviti tijekom dana. Izuzetno, ako se radi o distribuciji gotovog novca i vrijednosti koja se potpuno ili djelomično mora obaviti tijekom noći, potrebno je putem pisanih sigurnosnih procedura razmjerno povećati mjere zaštite (dodatna tjelesna i/ili tehnička zaštita te primjerene organizacijske ili druge mjere zaštite).

(2) Tijekom distribucije gotovog novca i vrijednosti koja se obavlja prijevozom i prijenosom sukladno odredbama članka 29. do 33. ovoga Zakona, nije dopuštena promjena rute prijevoza ili prijenosa koja je određena uputom koja sadrži mjere i radnje potrebne za sigurnu distribuciju novca i vrijednosti, propisanom posebnim propisom koji uređuje uvjete i način provedbe tjelesne zaštite, osim u slučaju prepada na osobe u distribuciji ili po pisanom nalogu odgovorne osobe u pravnoj osobi koja obavlja navedene poslove.

Članak 36.

Hrvatska narodna banka distribuciju gotovog novca i vrijednosti obavlja vlastitim specijalnim vozilima uz pratnju policije sukladno posebnim sigurnosnim procedurama prilikom koje se ne primjenjuju odredbe članka 29. do 35. ovoga Zakona.

Prekogranična distribucija gotova novca i vrijednosti

Članak 37.

(1) Zaštita pri distribuciji gotovog novca i vrijednosti kroz Republiku Hrvatsku cestovnim putem koju obavljaju strane pravne osobe za inozemne komercijalne banke i druge novčarske institucije, u tranzitu ili do odredišta u Republici Hrvatskoj, provodi se sukladno propisima koji uređuju djelatnost privatne zaštite i zaštite novčarskih institucija u Republici Hrvatskoj.

(2) Zaštita pri distribuciji gotovog novca - novčanica kroz Republiku Hrvatsku cestovnim putem koja se obavlja između centralnih nacionalnih banaka ili između tiskare novca i centralnih nacionalnih banaka, u tranzitu ili do odredišta u Republici Hrvatskoj provodi se prepratom od strane hrvatske policije, a distribucija vrijednosti i kovanica prepratom od strane hrvatske policije ili zaštitara u odvojenim vozilima.

(3) Prekogranična distribucija gotovog novca i vrijednosti iz stavka 2. ovoga članka može se obavljati u vremenu od 06 do 22 sata, a vozilo koje obavlja prijevoz distribuciju mora započeti i završiti istoga dana bez obzira na broj isporuka, odnosno broj preuzimanja gotova novca i vrijednosti.

(4) Ukoliko je između Republike Hrvatske i države koja distribuira novac i vrijednosti kroz Republiku Hrvatsku cestovnim putem sklopljen međunarodni ugovor kojim se uređuje obavljanje navedenih poslova, zaštita pri distribuciji novca i vrijednosti provodi se sukladno odredbama međunarodnog ugovora.

VII. MJERE ZAŠTITE TAJNOSTI OSOBNIH I DRUGIH PODATAKA

Članak 38.

- (1) Novčarske institucije iz članka 5. ovoga Zakona dužne su sve podatke prikupljene sredstvima tehničke zaštite sačuvati najmanje 168 sati na mediju na kojem su pohranjeni, a na pisani zahtjev nadležnog tijela za provođenje kaznenog progona, radi korištenja u kaznenom ili prekršajnom postupku, dužne su ih predati bez naknade.
- (2) Novčarske institucije imaju pravo na naknadu nastalih troškova kada podatke prikupljene sredstvima tehničke zaštite zatraže pravne ili fizičke osobe radi pokretanja kaznenog postupka po prijedlogu ili privatnoj tužbi. Troškovi se iskazuju na temelju faktura ili računa, a pravne ili fizičke osobe koje imaju namjeru pokrenuti kazneni postupak po prijedlogu ili privatnoj tužbi na temelju podataka pribavljenim sredstvima tehničke zaštite, moraju za tu namjenu imati pisanu suglasnost vlasnika podatka i iznimno Ministarstva.
- (3) Prikupljanje, pohranjivanje i čuvanje i svaka druga obrada osobnih i službenih podataka iz stavka 1. ovoga članka provodi se sukladno propisima kojima se uređuje zaštita osobnih podataka i tajnost podataka.
- (4) Svaka novčarska institucija mora posjedovati dokumentaciju koja dokazuje zakonitost provedbe mjera tehničke i druge zaštite i koja mora biti na odgovarajući način pohranjena i zaštićena od neovlaštenog korištenja. U tu svrhu, sva dokumentacija označena nekim od stupnjeva tajnosti mora biti smještena unutar ormara sa ključem, kase ili sefa uz pisano evidentiranje korisnika. Nakon prestanka važenja, dokumentaciju koja sadrži mjere tehničke zaštite ili podatke prikupljene sredstvima tehničke zaštite potrebno je uništiti na način kojim se onemogućava rekonstrukcija dokumenata.
- (5) Dokumentacija iz stavka 4. ovoga članka sastoji se od izvornika ili preslika:
 - projektne dokumentacije, sukladno posebnom propisu kojim se uređuju uvjeti i način provedbe tehničke zaštite, sa svim dopunama ili izmjenama, koja mora biti pohranjena u sjedištu novčarske institucije;
 - potvrde i zapisnika o tehničkom prijemu svih sustava tehničke zaštite te radnih naloga ili druge dokumentacije koja dokazuje redovno servisiranje svih sustava tehničke zaštite i koji moraju biti pohranjeni u svakoj od poslovnica novčarske institucije.
- (6) Novčarske institucije iz članka 5. ovoga Zakona, pravne osobe i obrti koji obavljaju poslove privatne zaštite u poslovnicama novčarskih institucija i prilikom obavljanja poslova distribucije novca i vrijednosti te sve druge osobe koje obrađuju osobne podatke dužne su poduzeti tehničke, kadrovske i organizacijske mjere zaštite podataka koje su potrebne da bi se osobni i drugi službeni podaci zaštitili od slučajnog gubitka ili uništenja i od nedopuštenog pristupa, nedopuštene promjene, nedopuštenog objavljivanja i svake druge zloporabe te utvrditi obvezu osoba koje su zaposlene u obradi podataka, na potpisivanje izjave o povjerljivosti.
- (7) Novčarske institucije iz članka 5. ovoga Zakona dužne su odrediti jednu ili više osoba koje će imati pravo uvida u osobne i druge službene podatke prikupljene u svrhu provođenja mjera zaštite iz ovoga Zakona, koje će biti zadužene voditi brigu o sigurnosti i rokovima čuvanja osobnih i drugih službenih podataka te o njihovoj dostavi policiji i drugim ovlaštenim tijelima.

VIII. NADZOR NAD PROVEDBOM MJERA

Članak 39.

- (1) Policijski službenik ovlašten je ući u poslovni prostor novčarskih institucija iz članka 5. stavka 1. točke 6. do 14. ovoga Zakona te utvrditi uspostavu tjelesne i tehničke zaštite u postupku pregleda poslovnice. O obavljenom pregledu policijski službenik podnosi pisano izvješće koje se dostavlja ustrojstvenoj jedinici Ministarstva nadležnoj za nadzor djelatnosti privatne zaštite.
- (2) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega provode službenici za nadzor djelatnosti privatne zaštite Ministarstva (u nastavku teksta: inspektori).
- (3) Inspektori iz stavka 2. ovoga članka službenom iskaznicom i značkom inspektora dokazuju svoje službeno svojstvo, identitet i ovlasti.
- (4) Prilikom obavljanja nadzora iz stavka 2. ovoga članka kada postoje opravdani sigurnosni razlozi, inspektori mogu koristiti pomoć policijskih službenika.

Članak 40.

- (1) Inspektori su u obavljanju nadzora ovlašteni:
 1. provjeravati i utvrđivati identitet fizičkih osoba i odgovornih osoba novčarskih institucija koje u svojoj djelatnosti posluju gotovim novcem i vrijednostima te istovjetnost predmeta koji su vezani uz mjere zaštite osoba, novca i vrijednosti,
 2. pozivati osobe iz točke 1. stavka 1. ovoga članka radi davanja obavijesti o činjenicama i okolnostima značajnim za utvrđivanje ispunjavanja mjera zaštite osoba, novca i vrijednosti pri raspolaganju gotovim novcem i vrijednostima i postizanja svrhe nadzora,
 3. privremeno izuzeti predmet ako okolnosti upućuju na to da je vezan za počinjenje prekršaja, ili ako može poslužiti kao dokaz u postupcima koji se provode nakon inspekcijskog nadzora,
 4. fotografirati ili snimiti osobe, pregledati, fotografirati ili snimiti zgrade, objekte, poslovne prostorije i druge prostorije i prostore, objekte namijenjene za rad s pripadajućim prostorima, prostorijama i instalacijama, stambene prostorije i prostore odnosno stambene zgrade, stanove i kuće, proizvode, uređaje, opremu, sredstva rada, vozila, poslovne knjige, registre, dokumente, ugovore, isprave i drugu poslovnu dokumentaciju koja omogućuje uvid u poslovanje gotovim novcem i vrijednostima pravne osobe i obrta u svezi s provođenjem mjera zaštite osoba, novca i vrijednosti pri obavljanju inspekcijskih nadzora te u slučajevima kada postoje osnovane sumnje da je počinjen prekršaj i potrebno je utvrditi ili razjasniti činjenice,
 5. pokrenuti postupak privremene zabrane rada poslovnice novčarske institucije koja ne otkloni utvrđene nepravilnosti naložene rješenjem Ministarstva ili nadležne policijske uprave dok novčarska institucija ne otkloni utvrđene nepravilnosti,
 6. pokrenuti prekršajni postupak na temelju nepravilnosti utvrđenih neposrednim inspekcijskim nadzorom ili po izvješću policijskog službenika,
 7. obavljati i druge radnje u skladu s inspekcijskim nadzorom.

(2) Nadzirane novčarske institucije koje moraju provesti mjere zaštite osoba, novca i vrijednosti sukladno odredbama ovoga Zakona, dužne su omogućiti inspektorima obavljanje inspekcijskog nadzora, pružiti im potrebne podatke i obavijesti te im dati na uvid traženu dokumentaciju ili je dostaviti Ministarstvu na pisani zahtjev.

(3) Ako u obavljanju nadzora inspektor utvrdi da novčarska institucija ne provodi propisane mjere zaštite u poslovanju s gotovim novcem i vrijednostima sukladno odredbama ovoga Zakona, Ministarstvo ili nadležna policijska uprava rješenjem može narediti otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u određenom roku, koji ne može biti duži od 60 dana.

(4) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

IX. EVIDENCIJE

Članak 41.

(1) Novčarske institucije dužne su voditi evidencije koje sadrže podatke o:

1. nazivu i adresi sjedišta, podružnica, poslovnica, ispostava, izdvojenih pogona, ugovornih uplatno-isplatnih mjesta, pokretnih ureda i drugih oblika poslovanja,

2. popisu i smještaju tehničke i ostale poslovne dokumentacije (sigurnosni plan novčarske institucije i sigurnosne procedure, prosudbe ugroženosti i projekti tehničke zaštite, izvješća o ispitivanju materijala i certifikate, zapisnike o tehničkim prijemima sustava tehničke zaštite i potvrde o usklađenosti, jamstvene listove i dokumentaciju o održavanju i rukovanju sustavima tehničke zaštite, zapisnike o prethodnim nadzorima nadležnih inspekcija i dr.),

3. odgovornim osobama i osobama zaduženim za provedbu mjera zaštite u novčarskim institucijama te pri njezinim ustrojstvenim oblicima poslovanja.

(2) Novčarske institucije dužne su podatke iz stavka 1. točke 1. ovoga članka dostaviti nadležnim inspekcijskim službama, mjesečno ih ažurirati te o svakoj evidentiranoj promjeni adresa, otvaranju, zatvaranju, građevinskim i drugim preinakama poslovnica ili mogućem prestanku novčarskog poslovanja, proširenju djelatnosti na druge oblike novčarskog poslovanja te drugim promjenama pisano izvijestiti nadležne inspekcijske službe u roku od 30 dana.

X. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 42.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 50.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba:

1. koja obavlja djelatnost druge vrste novčarske institucije, a čija djelatnost je po prirodi poslovanja raznorodna, i pri tome se ne štiti kumulativnom primjenom mjera zaštite za obje vrste novčarskih institucija (članak 5. stavak 4.),

2. koja za potrebe novčarskog poslovanja koristi uređaje (bankomate, dnevno-noćne trezore i druge uređaje) koji nisu u njezinom vlasništvu, a nije provela zaštitu iz članka 7. ovoga Zakona (članak 5. stavak 5.),
3. koja u poslovnici ne provede mjere zaštite propisane člankom 7. stavkom 1. točkama 1. do 14.,
4. koja u poslovnici ne primijeni minimalne tehničke uvjete za sustave video-nadzora propisane člankom 8. stavkom 1. i 2.,
5. koja u poslovnici primijeni minimalne tehničke uvjete za sustave video-nadzora suprotno odredbama posebnog propisa koji regulira problematiku uvjeta i načina provedbe tehničke zaštite (članak 8. stavak 4.),
6. koja u poslovnici sve unutarnje i vanjske kamere ne postavi tako da optimalno pokrivaju unutarnji i vanjski perimetar šticeenog objekta (članak 8. stavak 5.),
7. u čijoj poslovnici sve unutarnje i vanjske kamere nisu postavljene tako da svojim smještajem, visinom i položajem osiguravaju optimalan kut snimanja (pogled na lica stranaka i osoba u poslovnici) (članak 8. stavak 5.),
8. u čijoj poslovnici sve unutarnje i vanjske kamere nisu ispravne i/ili funkcionalne (članak 8. stavak 5.),
9. koja u poslovnici ne osigura da se u vidnom polju kamera ne nalaze prepreke koje onemogućavaju funkcionalnost sustava (članak 8. stavak 5.),
10. koja u poslovnici koristi snimače suprotno tehničkim osobinama propisanim člankom 8. stavkom 6.,
11. u čijoj poslovnici snimači nisu zaštićeni od sabotaze i otuđenja (članak 8. stavak 6.),
12. koja manipulativni novac na uplatno-isplatnim mjestima u poslovnici ne smjesti u ladice, kase, registar-kase, sefove ili spremnike druge vrste koji su zaštićeni od neovlaštenog otvaranja putem numeričkih brava, brava s vremenskom odgodom ili mehaničkih brava (članak 10. stavak 1.),
13. koja manipulativni novac na uplatno-isplatnim mjestima u poslovnici smjesti u ladice, kase, registar-kase, sefove ili spremnike druge vrste koji nisu učvršćeni za radni stol djelatnika ili drugu pogodnu čvrstu površinu (članak 10. stavak 1.),
14. koja manipulativni novac u poslovnici čija se uplatno-isplatna mjesta štite neprobojnim pregradama ne pohranjuje u odgovarajuće spremnike, kase, sefove ili pretince ili na drugi pogodan način tako da je pohranjen izvan vidokruga stranaka (članak 10. stavak 2.),
15. koja u poslovnici po doseg blagajničkog maksimuma novac ne pohranjuje na propisani način (članak 11. stavak 1.),
16. koja u poslovnici ima sef koji svojom težinom ne ostvaruje uvjet neotudivosti, a nije mehanički pričvršćen za podlogu, ili nije smješten u ormar ili drugo spremište s mehaničkim zaključavanjem i nema mehanički ili numerički način otvaranja ili otvaranje s vremenskom odgodom (članak 11. stavak 2.),
17. iz članka 5. stavka 1. točke 1. do 5. i točke 12. ovoga Zakona odnosno druga novčarska institucija iz članka 5. ovoga Zakona u kojoj se tijekom dnevnog prometa ili izvan radnog vremena nalazi iznos novca i vrijednosti veći od 150.000,00 kuna, a koja koristi sefove koji nemaju ugrađene javljače neovlaštenog otvaranja vrata i javljače šuma (članak 11. stavak 2.),
18. koja ne smjesti sef na način da je sakriven od pogleda stranaka (članak 11. stavak 3.),
19. koja ne štiti trezore na propisani način (članak 11. stavak 4.),
20. koja ne štiti centralne trezore i gotovinske centre na propisani način (članak 11. stavak 5.),
21. koja u centralnom trezoru, trezoru ili čvrstom neprobojnom (zidanom ili protubalističkom) prostoru ili prostoriji ima sef koji nije zaštićen na propisani način (članak 11. stavak 2., članak 11. stavak 5.),

22. koja ne štiti čvrste neprobojne (zidane ili protubalističke) prostore ili prostorije na propisani način (članak 11. stavak 6.),
23. koja u poslovnicu ugradi protuprovalna vrata, kase i/ili sefove te brave ispod minimalne razine protuprovalnosti (članak 11. stavak 7.),
24. koja ne osigura protuprovalnu i/ili protuprepadnu zaštitu s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma na način da istu spoji na centralni dojavni sustav ili je ne spoji na centralni dojavni sustav zaštitarske tvrtke ili unutarnje čuvarske službe s odobrenjem za privatnu zaštitu radi pružanja intervencije ili je ne spoji na unutarnje sirene ili/i vanjske sirene s bljeskalicama (članak 12. stavak 1.),
25. koja u poslovnicu i na uređaje ne ugradi protuprovalne javljače na propisani način i/ili mjesta (članak 12. stavak 2.),
26. koja u poslovnicu ne ugradi protuprepadne javljače na propisana mjesta (članak 12. stavak 4.),
27. koja u poslovnicu ne osigura rezervna napajanja električnom energijom kao i neprekidnu komunikaciju s dojavnim centrima intervencije ili je ne osigura u propisanom trajanju ili čija komunikacija nije zaštićena ili ne koristi pričuvni oblik komunikacije ili ne koristi pričuvni oblik komunikacije propisanih karakteristika (članak 13.),
28. u kojoj je izvedena ugradnja protubalističke pregrade koja se ne sastoji od oklopljenog stakla ili proizvoda od materijala sličnih staklu, nosive neprobojne konstrukcije te vrata protuprovalnog i protubalističkog karaktera ili u kojoj je izvedena ugradnja protubalističke pregrade manje razine zaštite od propisane ili čije staklo ima povratnih krhotina (oznaka „S“), a nije postavila dodatnu zaštitu neprobojnog stakla postavljanjem jedne ili više protuprovalnih nerasprskavajućih folija na strani okrenutoj djelatnicima (članak 14. stavak 1.),
29. koja novčarsko poslovanje obavlja u samostojećim montažnim objektima čije su vanjske stijene objekta izvedene u razini protubalističke zaštite manjoj od FB4/BR4 ili čija vrata nisu protuprovalna ili nisu u propisanoj razini protuprovalnosti ili ako nemaju i odgovarajuću razinu protubalističke zaštite (članak 14. stavak 2.),
30. u kojoj izvedena ugradnja elemenata i sustava tehničke zaštite (protuprovalnih i protuprepadnih sustava, sustava video-nadzora, sustava kontrole ulaza/izlaza i kretanja, protubalistička pregrada i drugi ugrađeni elementi i sustavi), nije provedena sukladno posebnim propisima koji uređuju djelatnost tehničke zaštite kao i normama navedenim u popisu iz članka 14. i članka 45. stavka 1. (članak 15. stavak 1.),
31. koja tijekom razdoblja u kojem sukladno pozitivnom mišljenju Ministarstva uspostavlja alternativne mjere zaštite ili tijekom razdoblja u kojem je slijedom provedbe inspekcijskog nadzora Ministarstvo rješenjem naložilo otklanjanje mjera, sukladno odredbi članka 40. stavka 3. ovoga Zakona ne uspostavi privremenu tjelesnu zaštitu za njezina radnoga vremena (članak 23.),
32. koja započne s radom poslovnice ili uređaja za uplatu, isplatu i pohranu gotovog novca i vrijednosti, a nije uspostavila odgovarajuće mjere zaštite propisane ovim Zakonom (članak 24.),
33. koja zaštitu gotovog novca – novčanica pri distribuciji prijevozom provodi putem vlastite unutarnje čuvarske službe koja nema posebno odobrenje za obavljanje poslova osiguranja i pratanje novca i vrijednosti (članak 29. stavak 1.),
34. koja obavlja prijenos gotovog novca – novčanica u iznosu od 150.000 do 800.000 kuna odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu po pošiljci na način propisan člankom 32. stavak 1., ako teklić nije opremljen neprobojnim prslukom minimalne razine zaštite VPAM klase 5 NIJ IIIA ili ekvivalentnog standarda (članak 32. stavak 1.),
35. koja ugovori zaštitu pri prijenosu novčanica na način opisan u članku 32. stavak 1. iako je iznos koji se prenosi veći od 800.000,00 kuna odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu po pošiljci (članak 32. stavak 2.),

36. koja pri prijenosu novčanica u iznosu od 20.000,01 do 150.000,00 kuna odnosno drugoj sustav s elektrokemijskom zaštitom čijom aktivacijom se trajno označavaju i uništavaju novčanice (članak 32. stavak 3.),
37. koja obavlja prijenos novčanica na način opisan u članku 32. stavak 3. iako pošiljka koju prenosi premašuje iznos od 150.000,00 kuna odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu (članak 32. stavak 3.),
38. koja prijenos vrijednosti, izuzev kovanica, u iznosu od 150.000,00 do 800.000,00 kuna odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu po pošiljci, obavlja teklićem novčarske institucije bez pratnje zaštitara ili bez primjene spremnika sa elektroničkim ili mehaničkim otvaranjem te sustava za zvučnu dojavu prepada ili ako teklić ili zaštitar prilikom prijenosa nisu opremljeni neprobojnim prslukom minimalne razine zaštite VPAM klase 5 NIJ IIIA ili ekvivalentnog standarda, a zaštitar i vatrenim oružjem (članak 33. stavak 1.),
39. koja obavlja prijenos vrijednosti, izuzev kovanica, u iznosu od 800.000,00 kuna ili većem, odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu po pošiljci (članak 33. stavak 1.),
40. koja prijenos vrijednosti u iznosu od 20.000,01 do 150.000,00 kuna odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu ne obavlja putem poštara ili teklića ili ga ne obavlja uz primjenu spremnika sa elektroničkim ili mehaničkim otvaranjem te sustava za zvučnu dojavu prepada (članak 33. stavak 2.),
41. koja koristi sustave elektrokemijske zaštite pri prijevozu ili prijenosu gotova novca – novčanica, a nema odgovarajuće potvrde o ispitivanju i certifikate koji potvrđuju funkcionalnost sustava, odnosno čiji sustavi elektrokemijske zaštite ne ispunjavaju propisanu funkcionalnost (članak 34. stavak 1.),
42. ukoliko su novčanice pohranjene unutar posebnih transportnih vrećica koje nisu propusne za boju, kemikaliju ili termički utjecaj elektrokemijskog sustava zaštite (članak 34. stavak 1.),
43. koja koristi spremnike za prijenos sa elektroničkim ili mehaničkim otvaranjem te sustavima za zvučnu dojavu prepada, a nema odgovarajuće potvrde o ispitivanju i certifikate koji potvrđuju funkcionalnost sustava mehaničke i elektroničke zaštite (članak 34. stavak 2.),
44. koja distribuciju gotovog novca i vrijednosti ne započne odnosno ne obavi tijekom dana odnosno ako prilikom distribucije koja se mora potpuno ili djelomično obaviti tijekom noći putem pisanih sigurnosnih procedura razmjerno ne poveća mjere zaštite (članak 35. stavak 1.),
45. koja tijekom distribucije gotovog novca i vrijednosti promijeni rutu prijevoza ili prijenosa određenu uputom koja sadrži mjere i radnje potrebne za sigurnu distribuciju novca i vrijednosti, a koja je propisana posebnim propisom koji uređuje uvjete i način provedbe tjelesne zaštite, osim u slučaju prepada na osobe u distribuciji ili po pisanom nalogu odgovorne osobe u pravnoj osobi koja obavlja navedene poslove (članak 35. stavak 2.),
46. koja podatke pribavljene sredstvima tehničke zaštite ne pohrani i sačuva u propisanom roku (članak 38. stavak 1.),
47. koja na pisani zahtjev nadležnog tijela za provođenje kaznenog progona ne preda navedene podatke (članak 38. stavak 1.),
48. koja ne omogući policijskom službeniku obavljanje pregleda poslovnice (članak 39. stavak 1.),
49. koja ne omogući inspektoru provjeru odnosno utvrđivanje identiteta fizičkih osoba i odgovornih osoba novčarskih institucija koje u svojoj djelatnosti posluju gotovim novcem i vrijednostima te istovjetnosti predmeta koji su vezani uz mjere zaštite osoba, novca i vrijednosti (članak 40. stavak 1. točka 1.),
50. koja se ne odazove pozivu radi davanja obavijesti o činjenicama i okolnostima značajnima za utvrđivanje ispunjavanja mjera zaštite osoba, novca i vrijednosti pri

- raspolaganju gotovim novcem i vrijednostima i postizanja svrhe nadzora (članak 40. stavak 1. točka 2.),
51. koja prilikom postupka izuzimanja predmeta odbije dati predmet ako okolnosti upućuju na to da je vezan za počinjenje prekršaja, ili ako može poslužiti kao dokaz u postupcima koji se provode nakon inspekcijskog nadzora (članak 40. stavak 1. točka 3.),
 52. koja prilikom obavljanja inspekcijskog nadzora ne omogući inspektoru fotografirati ili snimiti osobe, pregledati, fotografirati ili snimiti zgrade, objekte, poslovne prostorije i druge prostorije i prostore, objekte namijenjene za rad s pripadajućim prostorima, prostorijama i instalacijama, stambene prostorije i prostore odnosno stambene zgrade, stanove i kuće, proizvode, uređaje, opremu, sredstva rada, vozila, poslovne knjige, registre, dokumente, ugovore, isprave i drugu poslovnu dokumentaciju koja omogućuje uvid u poslovanje gotovim novcem i vrijednostima pravne osobe i obrta u svezi s provođenjem mjera zaštite osoba, novca i vrijednosti pri obavljanju inspekcijskih nadzora kao i kada postoje osnovane sumnje da je počinjen prekršaj te je potrebno utvrditi ili razjasniti činjenice (članak 40. stavak 1. točka 4.),
 53. koja onemogući inspektorima obavljanje inspekcijskog nadzora, te im uskrati dati ili dostaviti na uvid traženu dokumentaciju i pruži potrebne podatke i obavijesti (članak 40. stavak 2.),
 54. koja ne otkloni nepravilnosti koje je rješenjem naredilo Ministarstvo ili nadležna policijska uprava u određenom roku (članak 40. stavak 3.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka, novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi i obrtnik.

(3) Za prekršaj iz članka 37. stavka 1. i 3. ovoga Zakona, novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 20.000,00 kuna kaznit će se fizička osoba, hrvatski državljanin ili strani državljanin zatečen u obavljanju poslova privatne zaštite šticeanjem novca i vrijednosti protivno odredbama ovoga Zakona.

(4) Za ponovljeni prekršaj iz članka 37. stavka 1. i 3. ovoga Zakona, zabranom obavljanja djelatnosti privatne zaštite na području Republike Hrvatske u trajanju od 1 godine kaznit će se fizička osoba, hrvatski državljanin ili strani državljanin zatečen u obavljanju poslova privatne zaštite šticeanjem novca i vrijednosti protivno odredbama ovoga Zakona.

(5) Za prekršaj iz članka 37. stavka 2. ovoga Zakona, novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 – 30.000,00 kuna kaznit će se fizička osoba, hrvatski državljanin ili strani državljanin zatečeni u prijevozu ili prijenosu novca i vrijednosti kroz Republiku Hrvatsku cestovnim putem bez policijske preprate ili zaštitara u pratnji.

(6) Za ponovljeni prekršaj iz članka 37. stavka 2. ovoga Zakona, zabranom obavljanja djelatnosti privatne zaštite na području Republike Hrvatske u trajanju od 2 godine kaznit će se fizička osoba, hrvatski državljanin ili strani državljanin zatečen u obavljanju poslova privatne zaštite šticeanjem novca i vrijednosti protivno odredbama ovoga Zakona.

Članak 43.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba:

1. koja ne imenuje osobu zaduženu za provedbu prostorno-tehničkih i organizacijskih mjera te mjera tehničke i druge zaštite u poslovnicaama ili je ne imenuje općim aktom (članak 6. stavak 4.),
2. koja u poslovnici nema minimalno jedan monitor za dnevni pregled stanja video-nadzora ili čiji je monitor u poslovnici neispravan (članak 8. stavak 3.),
3. koja za poslovnicu ne propiše ili ne provodi dnevnu provjeru svih sustava tehničke zaštite putem sigurnosnih procedura (provjeru ispravnosti i funkcionalnosti kamera na monitoru, kontrolu zatvaranja vrata šticeđenih prostora i sporednih ulaza/izlaza, dojavu tehničkim službama u slučaju kvara i dr.) te o tome ne vodi evidenciju (članak 9. stavak 1. i 2.),
4. koja nakon ugradnje svih elemenata i sustava tehničke zaštite nema u posjedu dokumentaciju iz koje su razvidni podaci o ugradnji (certifikati, potvrde i zapisnici, izvješća o ispitivanju ugrađenog materijala za propisanu razinu balističke zaštite protubalističke pregrade i dr.) (članak 15. stavak 1.),
5. čija tehnička dokumentacija ne sadrži podatke navedene u članku 16. stavku 1. alinejama 1 do 6., odnosno na čijoj ugrađenoj pregradi se ne nalazi identifikacijska oznaka, serijski broj ispitivanja ili druga oznaka po kojoj se može utvrditi da je ugrađeno staklo i ostali protubalistički materijal iz serije koja je ispitana temeljem rezultata izvješća (članak 16. stavak 1.),
6. čija tehnička dokumentacija ne sadrži podatke navedene u članku 16. stavku 1. alinejama 7. i 8.
7. ukoliko uređaji i oprema koji se koriste u zaštiti osoba i novca u poslovanju gotovim novcem i vrijednostima ne odgovaraju hrvatskim normama, ili u nedostatku hrvatskih, europskim normama (EN), a u slučaju nepostojanja europskih, međunarodnim normama (IEC, ISO), odnosno drugim specijaliziranim normama i prihvaćenim pravilima struke (članak 16. stavak 2.),
8. koja u poslovnici novčarske institucije ne istakne obavijest o zaštiti poslovnice sustavima tehničke zaštite na način da u unutrašnjosti poslovnice kao i na glavnom ulazu za stranke oznaka zaštite nije na vidnom mjestu ili uopće nije istaknuta (članak 16. stavak 3.),
9. koja tijekom radnog vremena u poslovnicaama novčarskih institucija zaduži zaštitara poslovima koji remete obavljanje poslova zaštite osoba i imovine (članak 17. stavak 1.),
10. koja po ugradnji sustava predloženih izvedbenim projektom u roku od 3 dana o tome ne izvijesti Ministarstvo ili ne dostavi projekt izvedenog stanja sustava tehničke zaštite u roku od 30 dana od dana zaprimanja suglasnosti (članak 21.),
11. koja ne donese sigurnosni plan zaštite za razinu pravne osobe ili koja ne donese sigurnosne procedure za svaku pojedinu poslovnicu ili eksterne uređaje za uplatu/isplatu i pohranu gotovog novca (članak 26. stavak 1.),
12. koja u aktima iz članka 26. stavka 1. točke 1. do 4. ne propiše mjere zaštite navedene u članku 26. stavcima 2. do 4. (članak 26. stavak 1.),
13. koja nije izradila sigurnosne planove zaštite i sigurnosne procedure svake pojedine poslovnice odnosno ako sigurnosne planove zaštite i sigurnosne procedure svake pojedine poslovnice nisu izradile ovlaštene pravne i/ili fizičke osobe (članak 27. stavak 1. i 2.),
14. koja ne posjeduje dokumentaciju koja dokazuje zakonitost provedbe mjera tehničke i druge zaštite (članak 38. stavak 4. i 5.),
15. koja ne štiti dokumentaciju oznakama tajnosti koje dokazuju zakonitost provedbe mjera tehničke i druge zaštite na način da je ta dokumentacija smještena unutar prostora ormara sa ključem, kase ili sefa (članak 38. stavak 4.),
16. koja nakon prestanka važenja svih vrsta dokumentacije koje sadrže mjere tehničke zaštite ili podatke pribavljene sredstvima tehničke zaštite predmetnu dokumentaciju ne

uništi ili je ne uništi na način kojim se onemogućava rekonstrukcija dokumenata (članak 38. stavak 4.),

17. koja ne poduzme tehničke, kadrovske i organizacijske mjere zaštite podataka koje su potrebne da bi se osobni i drugi službeni podaci zaštitili od slučajnog gubitka ili uništenja i od nedopuštenog pristupa, nedopuštene promjene, nedopuštenog objavljivanja i svake druge zloporabe ili koja ne utvrdi obvezu osoba koje su zaposlene u obradi podataka, na potpisivanje izjave o povjerljivosti (članak 38. stavak 6.),
18. koja ne odredi jednu ili više osoba koje će imati pravo uvida u osobne i druge službene podatke prikupljene u svrhu provođenja mjera zaštite iz ovoga Zakona, koje će biti zadužene voditi brigu o sigurnosti i rokovima čuvanja osobnih i drugih službenih podataka te o njihovoj dostavi policiji i drugim ovlaštenim tijelima (članak 38. stavak 7.),
19. koja ne vodi evidencije sukladno odredbi članka 41. stavak 1.,
20. koja ne dostavi podatke iz evidencija nadležnim inspekcijskim službama i mjesečno ih ne ažurira (članak 41. stavak 2.),
21. koja o svakoj evidentiranoj promjeni adresa, otvaranju, zatvaranju, građevinskim i drugim preinakama poslovnica ili mogućem prestanku novčarskog poslovanja, proširenju djelatnosti na druge oblike novčarskog poslovanja te drugim promjenama ne izvjesti pisanim putem nadležne inspekcijske službe ili ih ne izvjesti u roku od 30 dana (članak 41. stavak 2.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka, novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi i obrtnik.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 250.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba, a novčanom kaznom od 20.000,00 do 50.000,00 kuna odgovorna osoba u pravnoj i obrtnik koji nastave rad u poslovnici kojoj je privremeno zabranjen rad sukladno odredbi članka 40. stavka 1. točke 5.

(4) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se zaštitarska tvrtka:

1. koja poslove tjelesne zaštite ne obavlja sukladno sigurnosnim procedurama novčarske institucije (članak 17. stavak 3.),
2. koja zaštitu gotovog novca i vrijednosti pri distribuciji prijevozom novčarske institucije provodi bez odobrenja za djelatnost privatne zaštite ili koja nema posebno odobrenje za obavljanje poslova osiguranja i pratnje novca i vrijednosti sukladno posebnom propisu (članak 29. stavak 1.),
3. koja zaštitu gotovog novca – novčanica pri prijevozu ne provodi na način da se novčanice smještaju u specijalne sigurnosne spremnike s elektrokemijskom zaštitom čijom aktivacijom se trajno označavaju i uništavaju novčanice te sigurnosne spremnike ne prevoze u teretnom odjeljku vozila odnosno ako vozilo ne ispunjava uvjete propisane člankom 29. stavkom 2. podstavcima 1. do 8. ovoga Zakona (članak 29. stavak 2.),
4. ako zaštitu gotovog novca i vrijednosti u iznosu većem od 800.000 kuna odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu pri distribuciji prijevozom vozilom iz članka 29. stavka 2. ovoga Zakona ne provodi posada vozila koju čine zaštitar – vozač, zaštitar – pratitelj i teklić manipulant koji unosi/iznosi pošiljku u/iz vozila te ako zaštitari nisu opremljeni propisanim kratkim vatrenim oružjem, odnosno zaštitari i teklić prilikom obavljanja navedenih poslova ne nose neprobojne prsluke minimalne razine zaštite VPAM klase 5 NIJ IIIA ili ekvivalentnog standarda, (članak 30. stavak 1.),

5. ako zaštitar koji obavlja prijevoz gotovog novca – novčanica u iznosu do 400.000,00 kuna odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu nije opremljen vatrenim oružjem i neprobojnim prslukom minimalne razine zaštite VPAM klase 5 NIJ IIIA ili ekvivalentnog standarda te ako se prijevoz neoklopljenim vozilima unutarnje čuvarske službe novčarske institucije ne obavlja uz primjenu sustava elektrokemijske zaštite (članak 30. stavak 2.),
6. ako se prijevoz gotovog novca – novčanica u iznosu od 400.000,00 do 800.000,00 kuna odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu, koji se prevozi u neoklopljenim vozilima unutarnje čuvarske službe novčarske institucije ne obavlja uz primjenu sustava elektrokemijske zaštite te prатnju minimalno jednog zaštitara opremljenog vatrenim oružjem i neprobojnim prslukom minimalne razine zaštite VPAM klase 5 NIJ IIIA ili ekvivalentnog standarda (članak 30. stavak 2.),
7. ako prijevoz gotovog novca – kovanica koji se obavlja neobilježenim osobnim, teretnim ili furgon vozilima ne obavlja uz prатnju minimalno dva zaštitara u građanskoj odjeći i bez nošenja vatrenog oružja (članak 31. stavak 1.),
8. ako se prijevoz gotovog novca – kovanica obavlja vozilom s oklopljenom kabinom, a kabina nema minimalno razinu protubalističke zaštite FB3/BR3 „NS“ odnosno vozilo na vanjskoj strani nema istaknutu oznaku koja upućuje da se radi o prijevozu isključivo kovanica, odnosno prijevoz se ne obavlja s najmanje dva zaštitara opremljena vatrenim oružjem i neprobojnim prslucima minimalne razine zaštite VPAM klase 5 NIJ IIIA ili ekvivalentnog standarda (članak 31. stavak 1.),
9. ako manje količine kovanica koje se moraju dostaviti zajedno s novčanicama nisu u posebno odvojenim vrećicama ili paketima ili u zasebnim spremnicima s mehaničkim otvaranjem (članak 31. stavak 1.),
10. ako se prijevoz vrijednosti ne obavlja specijalnim oklopljenim vozilom minimalne razine protubalističke zaštite FB3/BR3 „NS“ uz prатnju od najmanje dva zaštitara opremljena vatrenim oružjem i neprobojnim prslucima minimalne razine zaštite VPAM klase 5 NIJ IIIA ili ekvivalentnog standarda (članak 31. stavak 2.),
11. ako se zaštita gotovog novca – novčanica pri distribuciji prijenosom ne osigura smještajem novčanica u specijalne sigurnosne spremnike s elektrokemijskom zaštitom čijom aktivacijom se trajno označavaju i uništavaju novčanice odnosno ako sigurnosne spremnike ne nosi teklić, a zaštitu ne pruža najmanje jedan zaštitar odnosno ako teklić i zaštitar prilikom prijenosa nisu opremljeni neprobojnim prslukom minimalne razine zaštite VPAM klase 5 NIJ IIIA ili ekvivalentnog standarda, a zaštitar i vatrenim oružjem (članak 32. stavak 1.),
12. koja prijenos vrijednosti, izuzev kovanica, u iznosu od 150.000,00 do 800.000,00 kuna odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu po pošiljci, ne obavlja uz obaveznu primjenu spremnika sa elektroničkim ili mehaničkim otvaranjem te sustava za zvučnu dojavu prepada odnosno ako zaštitar nije opremljen neprobojnim prslukom minimalne razine zaštite VPAM klase 5 NIJ IIIA ili ekvivalentnog standarda te vatrenim oružjem (članak 33.),
13. koja obavlja prijenos vrijednosti, izuzev kovanica, u iznosu od 800.000,00 kuna ili većem, odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu po pošiljci (članak 33.),
14. koja koristi sustave elektrokemijske zaštite pri prijevozu ili prijenosu gotova novca – novčanica, a nema odgovarajuće potvrde o ispitivanju i certifikate koji potvrđuju funkcionalnost sustava, odnosno čiji sustavi elektrokemijske zaštite ne ispunjavaju propisanu funkcionalnost (članak 34., stavak 1.),
15. koja koristi spremnike za prijenos sa elektroničkim ili mehaničkim otvaranjem te sustavima za zvučnu dojavu prepada, a nema odgovarajuće potvrde o ispitivanju i certifikate koji potvrđuju funkcionalnost sustava mehaničke i elektroničke zaštite (članak 34., stavak 1.),

16. ako distribucija gotovog novca i vrijednosti ne započne odnosno ne obavi se tijekom dana odnosno ako prilikom distribucije koja se mora potpuno ili djelomično obaviti tijekom noći putem pisanih sigurnosnih procedura razmjerno ne poveća mjere zaštite (članak 35. stavak 1.),
17. ako se tijekom distribucije gotovog novca i vrijednosti promijeni ruta prijevoza ili prijenosa određena uputom koja sadrži mjere i radnje potrebne za sigurnu distribuciju novca i vrijednosti, a koja je propisana posebnim propisom koji uređuje uvjete i način provedbe tjelesne zaštite, osim u slučaju prepada na osobe u distribuciji ili po pisanom nalogu odgovorne osobe u pravnoj osobi koja obavlja navedene poslove (članak 35. stavak 2.).

(5) Za prekršaj iz stavka 4. ovoga članka, novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 44.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 5.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:

1. zaštitar koji u poslovnici ne obavlja poslove na način kako je propisano odredbom članka 18. stavka 1.,
2. zaštitar zatečen izvan perimetra štićenog objekta novčarske institucije za radnoga vremena, iako nije bio u okolnostima neposredne životne opasnosti (članak 18. stavak 2.),
3. zaštitar koji na radnom mjestu u poslovnici novčarske institucije nije budan i koncentriran na posao koji obavlja, ili je pod utjecajem alkohola i/ili drugih opijata ili se sa strankama i zaposlenicima ne ophodi na uljudan način (članak 18. stavak 3.),
4. zaštitar koji ne obavlja provjeru oružja u sigurnoj prostoriji novčarske institucije ili obavlja provjeru u prostoriji u kojoj se nalaze druge osobe ili je provodi suprotno podzakonskom propisu kojim se uređuje obavljanja poslova tjelesne zaštite (članak 18. stavak 4.).
5. osoba koja bez pisanog naloga odgovorne osobe u pravnoj osobi koja obavlja poslove distribucije novca i vrijednosti promijeni rutu kretanja određenu uputom (članak 35. stavak 2.).

XI. DONOŠENJE PROVEDBENIH PROPISA

Članak 45.

(1) Ministar će, na prijedlog Hrvatskog zavoda za norme, donijeti pravilnik o popisu hrvatskih normi, međunarodnih normi, specijaliziranih normi i prihvaćenih pravila struke koji se odnose na ispitivanje i razredbe otpornosti na mehaničke i balističke prodore na elemente mehaničke zaštite (neprobojne pregrade, protuprovalna vrata, sigurnosne folije, trezore, sefove, kase, kase s vremenskom odgodom otvaranja, ormare, brave, cilindre i okove) te popisu hrvatskih normi, međunarodnih normi, specijaliziranih normi i prihvaćenih pravila struke koji se odnose na primjenu uređaja i sustava tehničke zaštite (video-nadzor, protuprovalna i protuprepadna zaštita, kontrola pristupa), u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti pravilnik o uvjetima i načinu ispitivanja elektrokemijskih sustava zaštite.

(3) Ministar će u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti pravilnik o uvjetima koje moraju zadovoljavati pravne odnosno fizičke osobe koje izdaju certifikate i postupcima ovlašćivanja certifikacijskih pravnih odnosno fizičkih osoba za norme navedene u popisu iz stavka 1. ovoga članka te članka 14. stavka 3. ovoga Zakona.

XII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 46.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o minimalnim mjerama zaštite u poslovanju s gotovim novcem i vrijednostima, („Narodne novine“ br. 173/03 i 150/05).

(2) Popis hrvatskih normi, međunarodnih normi, specijaliziranih normi i prihvaćenih pravila struke („Narodne novine“ br. 53/06) primjenjuje se do stupanja na snagu pravilnika iz članka 45. stavka 1. ovoga Zakona.

(3) Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti će se i dovršiti prema odredbama Zakona o minimalnim mjerama zaštite u poslovanju s gotovim novcem i vrijednostima („Narodne novine“ br. 173/03 i 150/05).

(4) Novčarske institucije koje posluju s gotovim novcem i vrijednostima, dužne su osigurati sigurnosne mjere zaštite osoba, novca i vrijednosti sukladno odredbama ovoga Zakona u roku od 6 mjeseci od dana njegova stupanja na snagu.

Članak 47.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

OBRAZLOŽENJE

S obzirom na ukupnost mjera koje se propisuju i koje će obuhvatiti optimalne, a ne, kao dosad, minimalne mjere zaštite primjenjive na novčarske institucije, predlaže se naziv:

"ZAKON O ZAŠTITI NOVČARSKIH INSTITUCIJA"

I. UVODNE ODREDBE

Člankom 1. primarno se propisuje zaštita osoba i to svih onih koje se zateknu pri novčarskom poslovanju u novčarskim institucijama, a to su prije svega službenici novčarske institucije, stranke (građani) i zaštitari. Također, pretpostavlja se određena vrsta državne zaštite u objektima tijela državne uprave u kojima je uspostavljena policijska ili vojna zaštita te uvedeni različiti sustavi tehničke zaštite (posebice sustavi kontrole pristupa i video-nadzor).

II. OSNOVNE ODREDBE

Člankom 2. propisane su opće odredbe Zakona kojima se propisuje sadržaj Zakona te se, u odnosu na Zakon o minimalnim mjerama zaštite u poslovanju s gotovim novcem i vrijednostima, ističe potreba zaštite pri prijevozu i prijenosu novca i vrijednosti i zaštitni uređaja za uplatu, isplatu i pohranu gotovog novca i vrijednosti, dok se način prikupljanja, čuvanja i korištenja podataka može svesti na skupni naziv zaštite tajnosti osobnih i drugih podataka.

Člankom 3. definiraju se pojmovi (abecednim redom) koji se koriste u smislu ovoga Zakona te se, u odnosu na Zakon o minimalnim mjerama zaštite u poslovanju s gotovim novcem i vrijednostima uvode pojedini pojmovi koji do sada nisu bili objašnjeni na odgovarajući način. Pojmovi tehničke zaštite koji se, osim na novčarske institucije odnose i na druge korisnike biti će objašnjeni u Pravilniku o uvjetima i načinu provedbe tehničke zaštite.

Člankom 4. uvedene su kao bitne prostorno-tehničke te organizacijske mjere koje spadaju u dio sveobuhvatne zaštite novčarskih institucija pri čemu se određuje da poslovnica mora imati osnovne prostorno-tehničke i kadrovske preduvjete poslovanja te poštivanje procedura od strane djelatnika u smislu rukovanja sustavima zaštite i pri počinjenju kaznenih djela. Isto tako, naglašava se primjena tjelesne i tehničke zaštite, koja se provodi prema posebnim propisima koji uređuju to područje.

III. VRSTE NOVČARSKIH INSTITUCIJA

Obrazloženje: S obzirom na to da se ovim Zakonom propisuju mjere zaštite za svaku pojedinačnu novčarsku instituciju posebno, nije potrebna njihova kategorizacija pa se u ovom poglavlju određuju koje su novčarske institucije obveznici primjene ovoga Zakona.

Člankom 5. taksativno su navedene novčarske institucije koje su obveznici primjene Zakona te će pojedinačno propisivati mjere zaštite za svaku pojedinu instituciju. Nadalje, bankomati su pridruženi bankama koje su i vlasnici bankomata, uzete su u obzir i pravne osobe koje osim banaka mogu biti vlasnici bankomata, a dodani su i dnevno - noćni trezori i sigurnosni depozitni spremnici koji do sada nisu bili predmetom zaštite. Pojam "casino" je, u odnosu na Zakon o minimalnim mjerama zaštite u poslovanju s gotovim novcem i vrijednostima promijenjen u "kasino" jer je to hrvatska inačica. Ne koristi se pojam "kockarnica", jer se ona ponekad može odnositi i na automat klubove. Dodaju se zlatarnice, srebrnarnice, filigranske

radnje, poslovnice za otkup plemenitih kovina i pravne osobe i obrti za preradu plemenitih kovina, s obzirom na povećani broj razbojništava u tim objektima te potrebom odgovarajuće zaštite tih poslovnica. Također, dodaje se Hrvatski novčarski zavod i specijalizirane institucije ili tvrtke koje za banke ili druge klijente ugovorno obavljaju poslove obrade, pohrane, distribucije i uplatno-isplasnog poslovanja putem gotovog novca i vrijednosti. Umjesto pojma „štedionice“ koristi se pojam „stambene štedionice“, s obzirom da druge vrste štedionica na tržištu nisu prisutne, a kod navođenja poštanskih ureda ne preciziraju se isključivo poštanski uredi Hrvatskih pošta, obzirom na mogućnost da poštanske usluge obavljaju i druge pravne osobe. Nadalje, **stavkom 2.** precizirano je na koje oblike objekata se odnosi Zakon i na koje vrste poslova (s obzirom da poslovnice ili dijelovi poslovnica ne posluju s gotovim novcem i vrijednostima) te naznačeno da se zaštita primjenjuje i na uređaje za uplatu, isplatu i pohranu gotovog novca te pri distribuciji novca. Također, **stavkom 3.** propisano je da su novčarske institucije koje dijele zajednički poslovni prostor obvezne primijeniti sve propisane mjere zaštite, u skladu sa obvezama sukladno ovome Zakonu s obzirom da, primjerice, poslovnice mjenjačnica ili Hrvatske lutrije imaju poslovanje u prostorima Hrvatskih pošta, FINA-i i dr. Nadalje, **stavkom 4.** propisana je obveza kumulativne primjene mjera zaštite ukoliko jedna vrsta novčarske institucije obavlja djelatnost druge vrste novčarske institucije, a njezina je djelatnost po prirodi poslovanja raznorodna, za obje vrste novčarskih institucija. Namjera je ove odredbe spriječiti kumuliranje raznorodnih aktivnosti u jednoj novčarskoj instituciji pri čemu bi se razina rizika povećala na štetu osoba (npr. uvođenje otkupa zlata u neke od novčarskih institucija koje nisu isključivo specijalizirane za tu djelatnost), a koje bi zahtijevale dodatna rješenja pohrane i zaštite vrijednosti. **Stavkom 5.** propisana je odgovornost za provedbu zaštite uređaja koji se iznajmljuju, s obzirom da su se na tržištu pojavile pravne osobe koje su vlasnici bankomata te ih iznajmljuju pojedinim bankama.

IV. MJERE ZAŠTITE NOVČARSKIH INSTITUCIJA

Člankom 6. stavcima 1. – 3. propisuje se da se prije početka poslovanja i uspostave mjera tehničke i tjelesne zaštite moraju osigurati osnovni prostorno-tehnički uvjeti za svaku pojedinu novčarsku instituciju. Organizacijske mjere odnose se na radne procedure, rukovanje sustavima zaštite i ponašanje osoba u slučaju počinjenja kaznenih djela i moraju se detaljno propisati i kontinuirano provoditi, jer su preduvjet sigurnosti i pripadaju najekonomičnijim i najefikasnijim mjerama zaštite. **Stavkom 4.** - propisano je da svaka novčarska institucija mora imati osobu koja je zadužena za provedbu mjera sigurnosti u svim njenim poslovnicama. U manjim objektima (npr. mjenjačnice, zlatarnice i sl.) to će vjerojatno biti vlasnik dok će u većim tvrtkama biti određen menadžer sigurnosti ili drugi specijalist za sigurnost odnosno voditelj poslovnica.

Članak 7.

Člankom 7. taksativno se navode novčarske institucije i utvrđuju se **osnovne** mjere zaštite za svaku pojedinu novčarsku instituciju.

1. Poslovanje HNB-a uređeno je Zakonom o HNB-u („Narodne novine“ br. 75/08) u kojem, osim zaštite od krivotvorenja, nema smjernica za zaštitu osoba i imovine, pa je potrebno posebnim propisom urediti takvu zaštitu. Objekti (5) u kojima HNB posluje gotovim novcem i vrijednostima sastoje se od sjedišta, gdje se nalazi i centralni trezor te izdvojenih objekata. Novac se distribuira prema FINA-i i poslovnim bankama specijalnim vozilima HNB-a uz pratnju specijalne policije i zaštitara, a objekti se obzirom na važnost čuvaju integralnom zaštitom. Mjere zaštite su iz tog razloga već uspostavljene pa ih Zakon samo potvrđuje.

2. Hrvatski novčarski zavod d.o.o. osnovan je 23. travnja 1993., a pušten u rad 14. siječnja 1994. godine. Osnovna djelatnost Hrvatskog novčarskog zavoda je proizvodnja: optjecajnog kovanog novca kuna i lipa Republike Hrvatske, prigodnog optjecajnog kovanog novca kuna i lipa, numizmatičkih kompleta kovanog novca kuna i lipa, kompleta kovanog novca kuna i lipa u kovničkom sjaju, prigodnoga zlatnog i srebrnog kovanog novca, zlatnih i srebrnih medalja te medalja iz drugih metala, prigodnih plaketa i znački u različitim metalima i programa po zahtjevu kupaca. Osnivači Hrvatskog novčarskog zavoda d.o.o. su Agencija za komercijalnu djelatnost s 57,4% udjela i Hrvatska narodna banka s 42,6% udjela. Tvrtka ima proizvodni dio u Sv. Nedelji koji već ima visoke standarde zaštite (integralna zaštita unutarnjeg dijela i vanjskog perimetra) te 12 prodajnih mjesta u RH u sklopu drugih pravnih osoba (HP-a, muzeja, turističke zajednice, zlatarnica, banaka i dr.). Radi prirode poslovanja potrebno je navedene objekte staviti pod nadzor MUP-a, te propisati osnovne mjere ili potvrditi već postojeće stanje zaštite, ukoliko je prihvatljivo. Mjere zaštite proizlaze nakon provedenih pregleda proizvodnog i prodajnog dijela Zavoda i utvrđivanja postojećih i predviđenih mjera zaštite.

3. Poslovanje FINA-e uređeno je Zakonom o FINA-i („Narodne novine“ br. 117/01, 60/04, 42/05, Uredba – 98/05) u kojem nisu propisane mjere zaštite osoba i imovine. Dosadašnji događaji u FINA-i (razbojništva i ubojstva zaštitara u Zagrebu i Đurđevcu) govore o stvarnoj opasnosti po ljude i imovinu u poslovnicama novčarskih institucija u kojima se nalazi velika količina gotovog novca. FINA je, kao institucija s osnovnom djelatnošću platnog prometa, jedna od najugroženijih institucija sa stajališta organiziranog planiranja u smislu otimanja velikih svota novaca pri čemu se i dalje očekuju beskrupulozni načini izvršenja. Stoga su i mjere koje se ovdje nalažu praktički već provedene dok se neke dodatno propisuju.

4. Poslovanje banaka u Republici Hrvatskoj uređeno je Zakonom o bankama („Narodne novine“ br. 84/02, 141/06) koji se odnosi i na poslovanje štednih banaka i stambenih štedionica i u kojem nisu propisane mjere zaštite osoba i imovine (osim zaštite tajnosti podataka i čuvanja bankovne tajne). Banke su organizirane kao dionička društva (d.d.) sukladno Zakonu o trgovačkim društvima te imaju podružnice, poslovnice i ispostave. Velike centralne banke (sjedišta) nalaze se u velikim gradovima, posebice u Zagrebu gdje se nalazi upravni menadžment, centralni trezori te sva prateća dokumentacija. Podružnice se nalaze u manjim (županijskim ili općinskim) centrima dok su poslovnice raspoređene prema tržišnoj orijentaciji banaka u gradovima i mjestima u Hrvatskoj. Ispostave se nalaze na graničnim prijelazima, trgovačkim centrima, zračnim lukama i sl. te u pravilu predstavljaju manje prostore s ograničenim poslovanjem. Neke od banaka posluju i na tzv. „drive in“ šalterima, koji su štice blindiranim staklima, a komunikacija se obavlja putem pokretnih transfer ladica i mikrofona. Većina banaka udružena je u Hrvatsku udruhu banaka sa sjedištem u Zagrebu. Zaštita banaka mora biti veća i kvalitetnija obzirom na kriterij iznosa novca i trenda otvorenosti prema klijentima i treba je uskladiti s poslovnom politikom i ostalim trendovima u bankarskom poslovanju. Bankomati su uglavnom ugroženi od provale i krađe. Pri tome se isti obijaju, odnose ili raznose eksplozivnim sredstvima. Drugi vid kaznenih djela odnosi se na prijevare u smislu snimanja magnetskih zapisa s kartica i pinova („skimming“) pa čak do prijevara putem ugradnje lažnih bankomata. Godišnje se zabilježi prosječno 10-ak krađa u bankomatima. Osobe koje ubacuju novac u dnevno – noćne trezore, posebice noću ugroženi su u trenutku ubacivanja sadržaja u prostor trezora te je potrebno kao dobru zaštitu uvesti video-nadzor s pohranom video-zapisa koji pokriva korisnički perimetar DNT-a. Također, potrebno je pratiti nove tehnologije uplatno isplatio poslovanja pa se zakonom propisuje i zaštita tzv. sigurnosnih depozitnih spremnika.

5. Na stambene štedionice osnovane prema odredbama Zakona o stambenoj štednji i državnom poticanju stambene štednje ("Narodne novine" br. 109/97, 117/97, 76/99, 10/01, 92/05, 21/10) primjenjuju se odredbe Zakona o bankama, ako drugim zakonima nije drukčije propisano. Poslovanje štedionica odnosi se, osim na stambeno kreditiranje i na primanje depozita u domaćoj i stranoj valuti, vrijednosnih papira i dr., no sa stajališta ugroze spadaju u manje ugrožene poslovnice što potvrđuju i statistike (od primjene Zakona iz 2003.g. do danas nije bilo razbojništava).

6. Poslovanje trgovačkog društva „HP-Hrvatska pošta“ d.d. obavlja se na temelju Zakona o poštanskim uslugama ("Narodne novine" br. 144/12) i Pravilnika o obavljanju univerzalnih poštanskih usluga („Narodne novine“ br. 37/10) u kojima se ne propisuje zaštita osoba i imovine. U poštanskim uredima bilježi se svake godine oko 30-ak razbojništava (do 01.12.2013.g. - 49 razbojništava, 1 pokušaj i 3 provale). Određeni postotak razbojništava bilježi se i pri distribuciji pošte i novca putem poštanska vozila. Hrvatska pošta obavlja intenzivno novčarsko poslovanje, bilo samostalno ili kada poslovanje obavlja za račun Hrvatske poštanske banke. Rizik je stalan i povećan, posebice u dane kada se isplaćuju mirovine, međutim ne u svakom poštanskom uredu na isti način. Stoga je potrebno kategorizirati poštanske urede Hrvatske pošte te ostale poštanske urede (koji su prisutni ili će se pojaviti na tržištu) i propisati odgovarajuće mjere sukladno tome. Također se uvode i pokretni poštanski uredi, dok se zaštita ugovornih poštanskih ureda uređuje kroz izdavanje suglasnosti.

7. Poslovanje trgovačkog društva „Hrvatska lutrija“ d.o.o., te kladionica, automat klubova i kasina temelji se na Zakonu o igrama na sreću ("Narodne novine" br. 87/09) i Pravilnika o priređivanju lutrijskih igara („Narodne novine“ br. 78/10, 69/11). U poslovnicama Hrvatske lutrije bilježi se godišnje oko 20-tak razbojništava, pa time ne spadaju u ugroženije novčarske institucije, mada je potrebno istaknuti kako su u pojedinim poslovnicama zabilježena višestruka razbojništva, u nekima i po 5 i više puta. Hrvatska lutrija d.o.o. kao dio poslovanja ima i kladionice pa je time ugroza osoba povećana. Hrvatska lutrija d.o.o. je već uspostavila određene mjere zaštite, a primijećeno je da sve više sklapa poslovne ugovore s nenovčarskim ili drugim novčarskim poslovnicama u kojima obavlja svoju djelatnost, što će se riješiti izdavanjem suglasnosti na prihvatljiv oblik zaštite ugovornih ureda.

8. Hrvatska narodna banka provodi postupak izdavanja odobrenja za obavljanje mjenjačkih poslova. Prema trenutačno ažuriranom popisu, mjenjačke poslove u Republici Hrvatskoj obavlja oko 500 pravnih osoba (društva s ograničenom odgovornošću i dioničkih društava) i obrta, od kojih je određen dio sezonskog karaktera. Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju, ne predviđa se bitno smanjenje poslovnica mjenjačnica jer će zajednička valuta biti euro tek po pristupanju euro zoni, a tada će se mjenjački poslovi vjerojatno obavljati samo zamjenom neeuropskih valuta ili onih iz susjednih zemalja koje još nisu članice Europske unije. Stoga, mjenjačnice sve više proširuju vrstu novčarskih poslovanja što može povećati količinu novca a time i rizike za osobe. U mjenjačnicama se godišnje bilježi 15-ak razbojništava, ali su sve prisutnije provale. Mjenjačnice su u pravilu manji prostori koji se mogu lako i ekonomično pregraditi i tako postići potpuna zaštita osoba i imovine obzirom na specifičnost poslovanja koje se odnosi u najvećem dijelu na zamjenu gotova novca. Ukoliko se posluje u sklopu drugih pravnih osoba ili obrta (turističkih agencija, recepcija hotela i dr.), mjere zaštite su nešto drugačije, odnosno radi otvorenosti poslovanja novac mora biti u ladicama ili kasama s vremenskom odgodom otvaranja.

9. Kladionice posluju na temelju Pravilnika o prostornim i tehničkim uvjetima za priređivanje igara na sreću u kasinima, na automatima i uplatnim mjestima kladionica ("Narodne novine" br. 38/10, 130/10, 69/11, 15/12 – dopuštenje HL-u, 2/06). Kladioničari dobivaju koncesiju za određene, zakonski dozvoljene načine klađenja i to na uplatnim mjestima kladionica te automatima za klađenje. Kladionice posluju najčešće u iznajmljenim ili vlastitim objektima manjih površina u kojima najčešće radi 1 do 2 (većinom) djelatnice a neke od kladionica imaju i po više stotina poslovnica. U kladionicama se bilježi godišnje oko 150 razbojništava s trendom pada (2012.g. – ispod 100), međutim obzirom na kriterij dostupnosti novcu, spadaju i dalje u ugroženije novčarske institucije. U novije vrijeme za klađenje se koriste tzv. kladomati međutim obzirom na koncept poslovanja ne predstavljaju značajniju ugrozu po osobe, pa se stoga ne uključuju u Zakon.

10. Na kreditne unije primjenjuju se odredbe Zakona o kreditnim unijama ("Narodne novine" br. 141/06, 25/09 i 90/11), a kreditne unije obavljaju sljedeće poslove:

1. prikupljanje štednih uloga od zadrugara u domaćoj valuti,
2. odobravanje kredita i davanje garancije zadrugarima,
3. obavljanje financijsko - knjigovodstvene, konzalting usluge za zadrugare,
4. obavljanje mjenjačkih poslova za zadrugare pod uvjetima i na način utvrđen propisima kojima se uređuje poslovanje ovlaštenih mjenjača, uz osiguranje podataka o identitetu nalogodavca za obavljene transakcije,
5. ulaganje slobodnih sredstava u vrijednosne papire Republike Hrvatske.

U poslovnicama kreditnih unija godišnje se zabilježi prosječno 2 razbojništva što ukazuje na manju rizičnost objekata.

11. Automat klubovi posluju na temelju Zakona igrama na sreću ("Narodne novine" br. 87/09) dobivanjem koncesije te osiguravanjem određenih prostorno-tehničkih uvjeta poslovanja (kvadratura i broj automata). Obično imaju radno vrijeme od 0 – 24 sata te u sklopu svojih prostora imaju i ugostiteljski prostor te ponekad i mjenjačnicu ili kladionicu. Gostima usluge pruža specijalizirano osoblje, a tehnologija uplate je raznolika, od uplata osoblju, uplate direktno u automat ili uplata na blagajni. Obzirom na specifičnost poslovanja, neprobojne pregrade nisu se pokazale funkcionalnima već je potrebno utjecati na promjenu načina poslovanja i uvesti funkcionalnije mjere tehničke zaštite. Tjelesna zaštita mora se provoditi od 0 – 24 sata ili je moguća ugradnja „interlocking“ sustava koji se do sada pokazao efikasnom zaštitom, odnosno sličnih efikasnih sustava tehničke zaštite.

12. Zlatarnice, srebrnarnice, filigranske radnje i poslovnice za otkup plemenitih kovina tijekom 2011. i 2012.g. predmetom su povećanog broja razbojništava te se za njih predviđa odgovarajuća zaštita koja bi prevenirala počinjenja navedenih kaznenih djela. S obzirom na način poslovanja predložene su navedene mjere zaštite. Raščlamba plemenitih kovina prikazana je u Zakonu o nadzoru predmeta od plemenitih kovina ("Narodne novine" br. 76/93), kojim se ne propisuju uvjeti poslovanja u smislu organizacije prostora i zaštite artikala. Prerada (rafiniranje) plemenitih kovina obavlja se u nekoliko pravnih osoba u Republici Hrvatskoj od kojih je jedna i Rafinerija plemenitih kovina d.o.o. iz Zagreba u kojoj su u zadnje dvije godine zabilježena dva razbojništva s otuđenjem visoke svote novca i značajnim utjecajem na psihofizičko zdravlje zaposlenika.

13. Kasina se štite sukladno odredbama Pravilnika o prostornim i tehničkim uvjetima za priređivanje igara na sreću u kasinima, na automatima i uplatnim mjestima kladionica ("Narodne novine" br. 38/10, 130/10, 69/11, 15/12).

14. S obzirom da su se na tržištu pojavile pravne osobe i obrti koje obavljaju poslove uplatno-isplatnog poslovanja putem gotovog novca (primaju uplate i izdaju isplate visokih iznosa), a imaju raznolike prostorno-tehničke i organizacijske uvjete poslovanja, potrebno je odrediti obveznike primjene Zakona te propisati osnovne mjere zaštite. U ovu skupinu spadaju sve pravne osobe i obrti koji obavljaju gotovinski platni promet uplatom gotovog novca na uplatno-isplatnim mjestima putem pologa ili plaćanja putem općih i posebnih uplatnica te isplate gotovog novca strankama putem čekova, štednih knjižica i drugih odgovarajućih uplatno-isplatnih dokumenata te kartica svih vrsta kojima se zamjenjuje gotovinsko poslovanje.

Člankom 8. propisuju se osnovne tehničke karakteristike i korištenje sredstava tehničke zaštite. **Stavkom 1.** propisuju se uvjeti korištenja uređaja za obradu, snimanje i pohranu snimljenog materijala te da je najvažnije svojstvo kamere njezina rezolucija koja na određenim bitnim mjestima mora zadovoljavati uvjet identifikacije. **Stavkom 2.** propisuje se obveza dnevno/noćnog rada kamera, snimača visoke rezolucije i kamera koje pokrivaju ulaz koja moraju imati mogućnost kompenzacije pozadinskog svjetla. **Stavkom 3.** propisuje se obveza svih poslovnica da imaju minimalno jedan ispravan monitor koji služi za dnevnu provjeru ispravnosti kamere i snimača te bržu mogućnost korekcije u slučaju kvara kao i za praćenje događanja onih dijelova poslovnice koje nisu u vidokrugu (posebice vanjskog perimetra). **Stavkom 4.** propisuje se da će se Pravilnikom o uvjetima i načinu provedbe tehničke zaštite propisati osnovne tehničke karakteristike sustava tehničke zaštite. **Stavkom 5.** propisuje se obveza uspostave optimalne pokrivenosti, ispravnosti i funkcionalnosti kamera. **Stavkom 6.** propisuje se brzina snimanja, rezolucija i obvezatna zaštita snimača s obzirom da postoji mogućnost da se tijekom razbojništava ili provala snimač otuđi ili uništi.

Člankom 9. propisuje se obveza dnevne provjere ispravnosti svih sustava zaštite i vođenje evidencije.

Člankom 10. propisuje se način pohrane dnevnog manipulativnog novca imajući u vidu nesmetano i brzo novčarsko poslovanje s klijentima.

Člankom 11. propisuje se da se po doseg razine vrijednosti koja je viša od propisanog maksimuma, novac pohranjuje u posebnom sefu odvojenom od drugih prostora neprobojnim vratima. Obzirom na odredbe Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom ("Narodne novine" br. 133/12) i problem koji je nastao vezano uz obveze mjenjača da po svakom doseg blagajničkog maksimuma odnose novac u banku, što pri prijenosu može predstavljati ozbiljan sigurnosni problem zaštite osoba, predloženo je da se sigurna pohrana novca u zaštićene sefove same mjenjačnice može smatrati pologom u banku, kako je propisano posebnim propisom. **Stavkom 2.** propisuje se da ukoliko je sef masivan i ne može se otuđiti nije potrebno njegovo dodatno učvršćivanje u pod, dok je za lakše sefove propisana navedena obveza. Također, sefovi koje koriste HNB, HNZ, banke, FINA i štedionice moraju imati i javljače neovlaštenog otvaranja vrata i javljače šuma kao i sve ostale novčarske institucije koje imaju polog veći od 150.000,00 kuna. **Stavkom 3.** propisuje se način smještaja sefa u sklopu istog prostora poslovanja. **Stavkom 4.** propisuje se način zaštite trezora. **Stavkom 5.** propisuje se način zaštite centralnih trezora i gotovinskih centara. **Stavkom 6.** propisuje se način zaštite čvrstih neprobojnih (zidanih ili protubalističkih) prostora ili prostorija. **Stavkom 7.** propisuju se razine protuprovalnosti koje su u minimalnim granicama prihvatljivosti sa stajališta sigurnosti i ekonomske isplativosti.

Člankom 12. propisuje se način spajanja protuprovalnog i protuprepadnog sustava i smještaja javljača u poslovnicama.

Člankom 13. propisuju se uvjeti za prevenciju prekida el. napajanja uslijed kvara, namjernog sabotiranja sustava dotoka el. energije i nadzora dojavnih komunikacija čime se omogućava nesmetani rad i dojavljuju alarmna stanja sa sustava tehničke zaštite.

Člankom 14. propisuje se vrsta i razina zaštite neprobojnih pregrada i upućuje na propise, odnosno norme kojima se određuju načini ispitivanja materijala. Također, propisuje se mogućnost zaštite osoba u slučaju ugradnje stakala s oznakama „S“ koje znače probijanje krhotina uslijed propucavanja. Utvrđeno je kako se u novije vrijeme izvode posebni montažni objekti u kojima se obavlja novčarsko poslovanje pa se i takvim poslovnica mora propisati osnovna zaštita.

Člankom 15. propisuje se obveza novčarskih institucija da ugovaraju poslove sa zaštitarskim tvrtkama koje imaju odobrenje Ministarstva unutarnjih poslova te da imaju svu potrebnu dokumentaciju za ugrađene sustave tehničke zaštite. **Stavkom 2.** propisuje se da će, osim tvrtki akreditiranih u Republici Hrvatskoj, Ministarstvo unutarnjih poslova prihvatiti odgovarajuću dokumentaciju iz država članica Europske unije kojom se dokazuje razina balističke zaštite protubalističkih pregrada te ostalih uređaja tehničke zaštite pod uvjetima da su prevedeni od strane ovlaštene osobe i sadrže podatke koji dokazuju vjerodostojnost ispitivača i rezultate ispitivanja. Obzirom da u RH postoje tvrtke i laboratoriji u kojima se obavlja ispitivanje materijala, propisuju se uvjeti pod kojima će MUP priznavati takva ispitivanja.

Člankom 16. propisuje se vrsta dokumentacije koja mora biti priložena uz protubalističke mehaničke elemente te ostale sustave tehničke zaštite. **Stavkom 2.** propisuje se obveza sukladnosti sa EU i HRN normama. **Stavkom 3.** propisuje se obveza isticanja obavijesti o sustavu zaštite kao bitan preventivni element pri odvrćanju počinitelja kaznenog djela.

Člankom 17. propisuje se da se tjelesna zaštita mora obavljati sukladno Zakonu o privatnoj zaštiti i podzakonskim propisima te da isto mogu obavljati zaštitari koji imaju ovlasti za korištenje vatrenog oružja. **Stavkom 2.** propisuje se mogućnost da novčarske institucije postavljaju dodatne zahtjeve za stručnošću zaštitara i čuvara pri šticećenju objekata novčarskih institucija. **Stavkom 3.** propisuje se obveza zaštitara da poštuju sigurnosne procedure propisane uputama za sigurno obavljanje poslova osiguranja i pratnje novca i vrijednosti.

Člankom 18. utvrđuje se pozicija zaštitara u poslovnici, njegove osnovne dužnosti i obaveze. **Stavkom 2.** zabranjuje se zaštitaru napuštanje perimetra šticećenog objekta za radnog vremena osim u iznimnim situacijama. **Stavkom 3.** propisuje se ponašanje zaštitara u poslovnica. Ovaj stavak ima prije svega preventivnu ulogu. **Stavkom 4.** propisuje se obveza sigurnog načina provjere oružja u objektu novčarske institucije, čija procedura je propisana Pravilnikom o uvjetima i načinu provedbe tjelesne zaštite.

V. IZDAVANJE SUGLASNOSTI NA ALTERNATIVNE MJERE ZAŠTITE

Člankom 19. propisuju se uvjeti koje novčarske institucije moraju ispuniti kako bi mogle podnijeti zahtjev za izuzećem od primjene mjera zaštite. Na taj način smanjit će se broj zahtjeva, a zaštita će se provoditi kvalitetnije. Također, okolnosti će se sagledavati pojedinačno ili kombinirano s drugim vrstama alternativnih mjera. Vezano uz **stavak 2.:**

al. 1. – Ustanovljeno je da se na graničnim i carinskim prijelazima te zračnim, riječnim i pomorskim lukama najčešće nalaze policijske postaje ili obilasci policije, a uspostavljene su i unutarnje čuvarske službe ili zaštita od strane tvrtki koje pružaju

tjelesnu zaštitu. Također je na tim prostorima uspostavljena i određena vrsta tehničke zaštite.

al. 2. – Blizina policijske postaje ne mora uvijek biti presudan parametar koji bi uvjetovao neprimjenu nekih od propisanih mjera zaštite, ali može biti dodatni čimbenik u ukupnosti kvantifikacije čimbenika sigurnosti posebice ukoliko se iz nje može pratiti aktivnost ispred poslovnice ili ukoliko su posjeti policije učestali tijekom obilazaka policije.

al. 3. – U većim trgovačkim centrima kao što su npr. Arena, City Centar, Avenue Mall i drugi već postoji određena razina zaštite samih centara te često i kontrolno dojavni centri zaštitarskih službi sa zaštitarima u centru, pa se uz takve mjere zaštite uz dodatne uvjete koji će se utvrđivati prema pojedinačnim slučajevima može postići prihvatljiva razina sigurnosti.

al. 4. – Ugradnja „interlocking“ vrata, posebice u banke dala je odlične rezultate i pokazala se kao dobar, prije svega odvrćajući čimbenik za počinitelje. Takva zaštita uz dodatne opisane mjere može biti predviđena kao alternativa npr. tjelesnoj zaštiti.

al. 5. – U pojedinim bankama ugrađen je sustav „cijevne ili pneumatske pošte“ koji se pokazao izuzetno efikasan i pri kojem u poslovnicama nema većeg iznosa gotova novca te može biti predviđena kao alternativa tjelesnoj zaštiti ili nekim drugim mjerama zaštite, ali uz obvezatne mjere tehničke zaštite odgovarajuće primjenjive za pojedine poslovnice.

al. 6. – Pojedine poslovnice (najčešće mjenjačnice) uspostavile su zaštitu svojih poslovnica pregradnjom čvrstim pregradama koje ukazuju na mogućnost balističkog materijala, ali nedostaje dokumentacija koja prije donošenja Zakona nije bila obvezna. Takve poslovnice ipak imaju određenu razinu mehaničke zaštite koja se treba uzeti u obzir te zajedno s drugim opisanim mjerama zaštite može biti prihvatljiv alternativni način zaštite osoba i imovine.

al. 7. i 8. – Elektrokemijska zaštita pokazala se kao efikasan sustav zaštite pri distribuciji novca – novčanica pa se treba dopustiti mogućnost njezine primjene i u poslovnicama pri redovnom radu sa strankama kao i primjena u bankomate, koja je već ponegdje zaživjela.

al. 9. – Za ugovorna uplatno-isplatna mjesta sukladno prirodi poslovanja, odnosno pretpostavljenog manjeg dnevnog utrška može se dopustiti zaštita uspostavom sustava video-nadzora i pohranom novca u kase dok se dojava može ostvariti telefonom. Po počinjenju kaznenog djela razmjerno će se povećavati mjere zaštite.

al. 10. – Svaka vrsta novčarske institucije može se, neovisno o obveznim mjerama koje su za njih propisane člankom 7. odlučiti na pregradnju uplatno isplatnog mjesta svoje poslovnice neprobojnim pregradama, ukoliko to dopuštaju tehnički, organizacijski i drugi uvjeti, pa je potrebno dopustiti takvu alternativnu mjeru zaštite uz opisane dodatne mjere zaštite.

al. 11. – Automat klubovi su prije donošenja ovoga Zakona ugrađivali neprobojne pregrade i investirali značajna sredstva u zaštitu toga tipa, pa nije primjereno ne uzeti u obzir već poduzete mjere iako su se u stvarnosti pokazale nedovoljno dobrim. Stoga

se predviđa da takva vrsta zaštite može biti prihvatljiva ukoliko se poduzmu dodatne mjere zaštite, prije svega ugradnju video portafona za praćenje gostiju te uspostava ladica ili kasa s vremenskom odgodom otvaranja, odnosno korištenja elektroničkog terminala za isplatu dobitaka i razmjenu novca.

al. 12. - Poslovnica i kiosk Hrvatske lutrije i kladionica u kojima do dana podnošenja zahtjeva nije počinjeno kazneno djelo razbojništva ili krađe može se omogućiti opisani način zaštite s dodatkom uspostave električne brave kojom se može kontrolirati ulazak stranaka u poslovnicu te zaključanim vratima kioska.

al. 13. – Propisuje se mogućnost primjene mjera koje nisu taksativno navedene u Zakonu, a mogu se, nakon njegova stupanja na snagu, pojaviti kao vrlo korisne i prikladne odnosno slijedom promjena prostorno-tehničkih, tehnoloških i drugih uvjeta poslovanja novčarskih institucija. Na taj način izbjegava se potreba čestog mijenjanja teksta Zakona, a obveza dobivanja suglasnosti Ministarstva, osigurava se valorizacija odgovarajućih i prihvatljivih alternativnih mjera koje će se eventualno uvoditi.

Stavkom 3. propisuje se da je, osim prosudbe ugroženosti za pojedini objekt, potrebno predočiti i snimku postojećeg stanja poslovnice s analizom problema, elaborat sigurnosti te projektni zadatak. Također, za postupak određivanja uvjeta za izdavanje suglasnosti na manje mjere zaštite potrebno je obaviti uvid u projekt izvedbenog stanja objekta kojim se predviđa obim ugradnje tehničke zaštite.

Člankom 20. propisuje se da će Ministarstvo izdati mišljenje na projektnu dokumentaciju i u slučaju pozitivnog mišljenja novčarska institucija izvodi sustave u roku od 30 dana te pravo stranke na pravni lijek.

Člankom 21. propisuje se da, nakon inspekcijskog nadzora po ugradnji sustava, Ministarstvo daje suglasnost, a novčarska institucija dostavlja projekt izvedenog stanja u roku od 30 dana te pravo stranke na pravni lijek.

Člankom 22. propisuje se da počinjenje kaznenog djela u poslovnici gdje su dozvoljene alternativne mjere ukazuje na potrebu revizije postupka i donošenje povećanih mjera zaštite.

Člankom 23. propisuje se da se tijekom perioda uspostave mjera mora osigurati određena razina zaštite i to putem privremene tjelesne zaštite što će ujedno uvjetovati i vjerojatnom bržom provedbom mjera tehničke zaštite.

Člankom 24. propisuje se da novčarska institucija ne može početi s radom prije nego uspostavi sve odgovarajuće mjere zaštite.

Člankom 25. propisuje se da svaka novčarska institucija mora imati upisanu djelatnost u obrtni ili trgovački registar.

Člankom 26. propisuje se obveza donošenja sigurnosnog plana zaštite i sigurnosnih procedura te njihov sadržaj. **Stavcima 2. - 4.** propisuju se prostorno-tehničke i organizacijske mjere te mjere tjelesne i tehničke zaštite u objektima.

Člankom 27. propisuju se osnovni podaci o poslovnici koji određuju razinu rizika te količinu i kakvoću potrebnih mjera zaštite u poslovnici koji se moraju prikupiti da bi se mogla izraditi odgovarajuća prosudba ugroženosti. Predviđa se mogućnost da planove i procedure za

novčarske institucije izrađuju pravne osobe koje obavljaju poslove privatne zaštite, ukoliko zaposlenici novčarskih institucija nemaju kvalifikacije potrebne za sastavljanje takvih akata. Također se utvrđuje da se plan zaštite i procjena ugroženosti za objekte Hrvatske narodne banke, s obzirom da spadaju u objekte od posebnog značaja za obranu, a koje izrađuje voditelj zaštite objekta posebno važnog za obranu (čl. 8. st. 2. Uredbe o kriterijima za odabir, mjerama za zaštitu te načinu označavanja vojnih i drugih objekata posebno važnih za obranu, „Narodne novine“ br. 63/11.), izrađuju sukladno posebnim propisima.

Člankom 28. propisuje se mogućnost intervencije Ministarstva u uspostavljene mjere zaštite radi povećanja sigurnosti osoba u poslovnicaama novčarskih institucija. Navedeno će se provoditi ukoliko se utvrdi da stanje zaštite u objektu ne odgovara sigurnosnim procedurama ili tehničkoj dokumentaciji ili je potrebna revizija dokumentacije u skladu sa stvarnim stanjem visine rizika u poslovnicaama.

VI. MJERE ZAŠTITE PRILIKOM DISTRIBUCIJE NOVCA

Člankom 29. propisuje se način zaštite pri distribuciji prijevozom koji moraju obavljati zaštitarske tvrtke ili unutarnje čuvarske službe koje imaju posebno odobrenje za te poslove.

Stavkom 2. propisuju se sigurnosni uvjeti koje moraju ispunjavati vozila i sigurnosni spremnici s elektrokemijskom zaštitom u koje se smještaju novčanice pri prijevozu.

1. prijevoz je dopušten vozilima s oklopljenom kabinom ili cjelovito oklopljenim vozilom, kao i do sada – na tržištu je 38 tvrtki s posebnim odobrenjima za prijevoz s oko 320 specijalnih vozila, djelomično ili cjelovito oklopljenih te s ugrađenim sustavima elektrokemijske zaštite. Drastična izmjena uvjeta, primjerice dopuštanje prijevoza običnim teretnim vozilima bez protubalističke zaštite uz primjenu elektrokemijskih sustava zaštite stvorilo bi goleme troškove pri adaptaciji te stavilo u neravnotežan položaj tvrtke koje su investirale velika sredstva u opremanje specijalnih vozila u odnosu na druge prijevoznike. Uspostavom dosadašnjeg načina zaštite novca i vrijednosti u distribuciji od 2007.g. do danas nisu zabilježeni napadi na vozila pri prijevozu novca i vrijednosti te nije potrebno uvoditi promjene na tom području.

2. propisuje se razina i način dokazivanja razine protubalističke zaštite.

3. potrebno je da vozilo ima najmanje dva odvojena prostora – kabinu i teretni dio.

4. vozilo mora biti opremljeno protuprovalnim sustavom za sprječavanje krađe.

5. na vozilu mora biti istaknuta oznaka kojom se nastoji odvratiti počinitelja od napada na prijevoz pošiljke (*piktogram*).

6. propisuje se obveza ugradnje GPS sustava i uređaja za javnu i internu komunikaciju.

7. propisuje se obveza posjedovanja vatrogasnih aparata.

8. propisuje se obveza sefa u teretnom prostoru za smještaj oružja pri prijelasku granice.

Člankom 30. propisuje se broj osoba koje pružaju zaštitu i to najmanje 2 zaštitara te njihova opremljenost. Zaštitari koji pružaju zaštitu nisu teklići i ne mogu nositi novac i vrijednosti, tako da kao član posade mora biti još najmanje jedna osoba - teklić.

Određivanje stupnja učinkovitosti balističkog zaštitnog prsluka mora biti produkt razine balističke zaštite u odnosu na postotak pokrivenosti tijela i postotka vremena tijekom kojeg će se prsluk nositi.

Stupanj razine balističke zaštite osnovni je kriterij odabira zaštitnog prsluka i navedeni postupak mora biti u skladu s određenim standardima koji određuju spomenute stupnjeve od kojih je najviše u uporabi američki standard NIJ („National Institute of Justice“) i njemački standard VPAM koji detaljno opisuju parametre testiranja balističke otpornosti materijala, te materijalima dodjeljuje oznake u skladu s njihovim balističkim osobinama.

Klasifikacija razine balističke zaštite u odnosu na NIJ 0108.01 normu je kako slijedi:

RZ1	Tip streljiva	NMZ2	PDC3	PBZ4	PBH5	PBP6
I	22 LRHV olovno	2.6 g	15-16.5 cm	320±12 m/s	5	0
	38 Special RN olovno	10.2 g	15-16.5 cm	259±15 m/s	5	0
II-A	357 Magnum JSP	10.2 g	10-12 cm	381±15 m/s	5	0
	9 mm FMJ	8.0 g	10-12 cm	332±12 m/s	5	0
II	357 Magnum JSP	10.2 g	15-16.5 cm	425±15 m/s	5	0
	9 mm FMJ	8.0 g	10-12 cm	358±12 m/s	5	0
III-A	44 Magnum SWC	15.55 g	14-16 cm	426±15 m/s	5	0
	9 mm FMJ	8.0 g	24-26 cm	426±15 m/s	5	0
III	7.62 mm FMJ	9.7 g	56 cm	838±15 m/s	5	0
IV	7.62 mm AP	10.8 g	56 cm	838±15 m/s	1	0
1 Razina zaštite 2 Nominalna masa zrna 3 Preporučena duljina cijevi 4 Propisana brzina zrna 5 Propisan broj hitaca po uzorku 6 Propisan broj dopuštenih penetracija						

Sukladno navedenom, pri obavljanju inspeksijskog nadzora zatražit će se odgovarajući certifikati o ispitivanju neprobojnosti materijala za prsluke sukladno navedenim standardima, koje prilikom isporuke prsluka mora osigurati proizvođač ili uvoznik prsluka. Sukladno Uredbi EU br. 1214/2011 o profesionalnom prekograničnom prijevozu gotovine u eurima između država članica eurozone, donja razina balističke zaštite prsluka za prekogranični prijevoz je VPAM klasa 5 NIJ IIIA većina zaštitarskih tvrtki s posebnim odobrenjima za osiguranje i pratinju novca i vrijednosti ima navedenu razinu zaštite (IIIA).

Stavkom 2. propisuje se iznimka za unutarnje čuvarske službe koje manje iznose mogu prevoziti neoklopljenim vozilima uz korištenje elektrokemijske zaštite. **Stavkom 3.** propisuje se da se svi ostali detalji oko zaštite pri prijevozu propisuju posebnim propisi koji će također biti usklađeni sa Zakonom i Uredbom EU.

Stavkom 4. propisuje se obavezan način zaštite pri prijevozu za iznose gotova novca - novčanica veće od 800.000,00 kuna, odnosno drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu.

Člankom 31. propisuje se oblik prijevoza kovanica i to na dva moguća načina - neobilježenim vozilima s dva zaštitara u civilnoj odjeći bez oružja ili vozilom oklopljene kabine s istaknutom oznakom da se prevoze samo kovanice. **Stavkom 2.** propisuje se način

zaštite vrijednosti pri prijevozu. **Stavkom 3.** propisuje se obveza primjene propisanog načina zaštite pri prijevozu kovanica i vrijednosti za novac u iznosu većem od 800.000,00 kuna ili drugoj valuti u ekvivalentnom iznosu.

Člankom 32. propisuje se zaštita pri prijenosu novčanica primjenom elektrokemijskog sustava zaštite uz pratnju najmanje jednog naoružanog zaštitara s prslukom. **Stavkom 2.** propisuje se da se opisani način zaštite pri prijenosu novčanica mora provesti pri iznosu novca do 800.000,00 kuna ili drugoj valuti. **Stavkom 3.** propisuje se da prienos novčanica do 150.000,00 kuna može obavljati samo teklić ili poštar ali uz obavezu primjenu elektrokemijske zaštite čijom aktivacijom se trajno označavaju i uništavaju novčanice.

Člankom 33. stavkom 1. propisana je mogućnost da teklić ili poštar iznose vrijednosti od 150.000,00 – 800.000,00 kuna mora prenositi uz primjenu tjelesne zaštite i spremnika sa elektroničkim ili mehaničkim otvaranjem te sustava za zvučnu dojavu prepada. **Stavkom 2.** do 150.000,00 kuna vrijednosti može prenositi samo teklić ili poštar uz primjenu spremnika sa elektroničkim ili mehaničkim otvaranjem te sustava za zvučnu dojavu prepada.

Člankom 34. stavkom 1. propisuje se da sustavi elektrokemijske zaštite koji se koriste za zaštitu novčanica pri prijevozu i prijenosu moraju imati odgovarajuću funkcionalnost i potvrde o ispitivanju sustava. U slučaju da se novčanice pohranjuju u sigurnosne transportne vrećice one moraju biti lako propusne za boju, kemikalije i termički utjecaj elektrokemijskog sustava zaštite. **Stavkom 2.** se propisuju isti uvjeti za spremnike s mehaničkom, odnosno elektroničkom zaštitom.

Člankom 35. propisuje se obveza obavljanja poslova osiguranja i pratnje prijevozom i prijenosom tijekom dana te iznimno povećanje mjera zaštite u obavljanju tih poslova tijekom noći. **Stavkom 2.** propisuje se obveza poštivanja procedura i rute propisane uputom o pratnji i osiguranju novca i vrijednosti.

Člankom 36. S obzirom da Hrvatska narodna banka distribuciju novca i vrijednosti obavlja po posebnim procedurama i uz posebne načine zaštite koje osigurava država, nije potrebno dodatno propisivati mjere zaštite koje vrijede za ostale obveznike Zakona.

Člankom 37. propisuje se obveza svih pravih i fizičkih osoba iz inozemstva (EU ili šire) koje imaju namjeru transportirati novac stranih komercijalnih banaka i drugih novčarskih institucija u ili kroz Republiku Hrvatsku da isto provode sukladno Zakonu o zaštiti novčarskih institucija i Zakonu o privatnoj zaštiti kao i drugim podzakonskim aktima koji će se uskladiti s Uredbom EU za prekogranični tranzit eura iz 2011.g. **Stavkom 2.** propisuje se obveza da se distribucija gotovog novca centralnih banaka i tiskara novca u ili kroz Republiku Hrvatsku provodi uz obvezatnu prepratu policije ili zaštitara (odredbe iz čl. 2. Uredbe), na način da se za prijevoz novčanica i manjih količina kovanica koji se u pravilu voze zajedno s novčanicama koristi pratnja policije a za isključivo kovanice pratnja policije ili zaštitara. **Stavkom 3.** propisuje se doba dana kada se u pravilu obavlja distribucija. **Stavkom 4.** propisuje se mogućnost sklapanja međunarodnog ugovora (kao npr. sa Slovenijom) kojim bi se uredila zaštita pri distribuciji novca i vrijednosti, a koji je po pravnoj snazi iznad zakonskih propisa.

VII. MJERE ZAŠTITE TAJNOSTI OSOBNIH I DRUGIH PODATAKA

Člankom 38. propisuje se minimalno vrijeme pohrane podataka, posebice video-zapisa koji je bitan za eventualnu rekonstrukciju događaja te obveza novčarske institucije da snimke

mora predati nadležnim tijelima na postupanje bez posebnih naknada. **Stavkom 2.** propisuje se da novčarske institucije mogu naplatiti troškove nastale prilikom davanja podatka za slučaj privatnih tužbi ili kaznenih progona pravnih ili fizičkih osoba. Za korištenje zapisa u kaznenom postupku propisana je obveza dobivanja suglasnosti vlasnika podatka ili iznimno Ministarstva. **Stavkom 3.** propisuje se da su novčarske institucije, prilikom prikupljanja, pohranjivanja i čuvanja podataka, dužne postupati sukladno odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka („Narodne novine“ br. 103/03, 118/06, 41/08, 130/11 i 106/12 – pročišćeni tekst) i Zakona o tajnosti podataka („Narodne novine“ 79/07 i 86/12). **Stavkom 4.** propisuje se obveza posjedovanja dokumentacije tehničke zaštite i način njezine sigurne pohrane te pisanog evidentiranja korisnika kao i potreba uništenja iste po prestanku važenja. **Stavkom 5.** propisuju se dokumenti koji moraju biti pohranjeni u središnjicama i poslovnicama novčarskih institucija, radi osiguranja sprječavanja gubitka i neovlaštenog korištenja. **Stavcima 6. i 7.,** na prijedlog Agencije za zaštitu osobnih podataka uvrštene su odredbe koje omogućavaju veću mjeru zaštite osobnih podataka u poslovnicama te obvezu odgovornih osoba u dijelu zaštite osobnih i službenih podataka.

VIII. NADZOR NAD PROVEDBOM MJERA

Člankom 39. stavkom 1. potrebno je omogućiti policiji, posebice policajcima koji obavljaju terenske obilaskе, da povremeno obidu i poslovnice (osim HNB-a, HNZ-a, banaka, FINA-e i stambenih štedionica) u kojima mogu utvrditi da je zaštitar na svom radnom mjestu, da je propisno odjeven (odora) i opremljen (oružje i radni nalog), da ima iskaznicu te eventualno neke od tehničkih mjera uspostavljenih u poslovnicama. Po takvom pregledu sastavlja se izvješće po kojem postupа nadležna inspekcija ili sama izlazi u provedbu inspekcijskog nadzora po utvrđenim nedostacima. **Stavkom 2.** propisuje se da je nadležno tijelo za provedbu inspekcijskog nadzora Ministarstvo unutarnjih poslova. **Stavkom 3.** propisano je da su inspektori dužni, prije provedbe nadzora, službeno svojstvo, identitet i ovlasti dokazati službenom iskaznicom i značkom. **Stavkom 4.** propisano je da pri provedbi inspekcijskih nadzora inspektori mogu zatražiti pomoć policijskih službenika kada za to postoje opravdani sigurnosni razlozi.

Člankom 40. propisuju se ovlasti inspektora u obavljanju nadzora te obveza novčarske institucije da omogući provedbu inspekcijskih nadzora te pravo stranke na pravni lijek.

IX. EVIDENCIJE

Člankom 41. propisuje se obveza vođenja evidencija i dostavljanja podataka Ministarstvu unutarnjih poslova radi točnog utvrđivanja broja poslovnica novčarskih institucija, s obzirom da se taj broj stalno mijenja te da Ministarstvo mora imati uvijek točan podatak radi uspostave odgovarajućeg nadzora uspostave propisanih mjera zaštite.

PREKRŠAJNE ODREDBE

Člancima 42. – 44. propisuju se kaznene odredbe za prekršaje propisane ovim Zakonom.

XI. DONOŠENJE PROVEDBENIH PROPISA

Člankom 45. stavkom 1. propisuje se ovlast za utvrđivanje popisa normi koje će se koristiti pri ugradnji sustava tehničke zaštite, te rok za donošenje popisa. **Stavkom 2.** propisuje se ovlast za donošenje podzakonskog akta kojim će se urediti područje ispitivanja

funkcionalnosti elektrokemijskih sustava zaštite, obzirom da ne postoje EU ili HR norme za navedeno područje. **Stavkom 3.** propisuje se ovlast za donošenje podzakonskog akta kojim će se urediti uvjeti koje moraju zadovoljavati ustanove koje izdaju certifikate i postupcima ovlašćivanja certifikacijskih ustanova za norme.

XII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Člankom 46. propisuje se prestanak važenja propisa te ostaje na snazi Popis normi koji je potreban za ugradnju protubalističkih pregrada do donošenja novog popisa u formi pravilnika. **Stavkom 2.** propisuje se prema kojim propisima će se završiti postupci započeti prije stupanja na snagu ovoga Zakona. **Stavkom 3.** propisuje se obveza usklađivanja poslovanja i zaštite novčarskim institucijama za sa Zakonom do dana njegova stupanja na snagu, na način da se adresatima daje dovoljno vremena za provedbu natječaja, nabavku i ugradnju sustava i uređaja te uspostavu svih potrebnih mjera svake pojedine poslovnice i poslova distribucije.

Člankom 47. propisuje se datum stupanja na snagu novoga Zakona.